

Omgevingsanalyse

ELZ Pallieterland

Waar Rubens rust vond
Vonden Flip en Jeanneke elkaar

Cathelyne de heksendood
Jan en Kris de Plaza
En 't morgenland zijn wieg met wereldsmaken

Hier vind je diamant geslepen als zijn slijpers
Brouwers benoemd tot burgemeester,
Appels, perengaarden, kersentuinen,
Zorg en wijsheid, wel zeven bergen vol,
Duitse kamers, een wondertorenklok.

Waar Ordal een eeuw al de dorst leest,
Schoenverkoop mensen samenbrengt,

Duffel stof en naam gaf aan een jas,
En Lierse vlaaikes bij Van Ouytsel horen
Als Nijlense schijfkes bij de Gouden Haan

Waar we op maandag gaan turnen
Op dinsdag naar Scherpenheuvel stappen
Op woensdag tot in Egypte sjotten
Op donderdag volksdansen
Op vrijdag paardrijden
Op zaterdag roeien
En op zondag hangbuikfietsen tot in de kroeg

Daar, ja daar, in een zilveren mantelknoop,
Vloeien twee Netes samen,
Die van gezondheid en die van kansen
Een patiëntenboot, een cliëntenvlot
Schipperen met hun schepenen in 't zelfde schuitje

Beste burgers, burgemeesters,
Schatten van mensen allemaal,
Zorgen jullie mee ervoor
Dat boot en vlot elkaar vinden?
Des te sterker ons net, des te minder verdrinken.

Bert Leysen (gewezen voorzitter ELZ Pallieterland) 20 september 2020

Inhoud

1.	Korte voorstelling ELZ.....	5
2.	Waarom een omgevingsanalyse?.....	9
3.	Beschrijving van de analyse methode.....	10
4.	Synthese.....	11
5.	Demografische gegevens.....	14
5.1.	Bevolking, bevolkingsdichtheid en evolutie.....	14
5.2.	Leeftijdsverdeling en evolutie.....	15
5.3.	Demografische coëfficiënten.....	17
5.4.	Diversiteit.....	19
5.4.1.	Bevolking naar nationaliteit en herkomst en evolutie.....	19
5.4.2.	Indeling nationaliteitsgroepen.....	22
5.4.3.	Leeftijdsverdeling.....	24
5.4.4.	Nieuwkomers.....	24
5.5.	Huishoudtypes en evolutie.....	26
5.6.	Gezondheid en zorg.....	28
5.6.1.	Gezondheidstoestand.....	28
5.6.2.	Preventieve gezondheid.....	34
5.6.3.	Geneesmiddelengebruik.....	35
5.6.4.	HH Lier.....	37
5.6.5.	Wijkgezondheidscentrum de Zilveren Knoop.....	37
5.6.6.	Mentaal welbevinden.....	39
5.6.7.	Bewegen op verwijzing.....	41
5.6.8.	Covid vaccinatie.....	42
6.	Sociaal-economische gegevens.....	49
6.1.	Inkomens.....	49
6.1.1.	Fiscaal inkomen.....	49
6.1.2.	Tegemoetkomingen.....	49
6.1.3.	Inkomensgarantie voor ouderen (IGO) en gewaarborgd inkomen voor bejaarden (GIB) 50	
6.1.4.	Leefloon en equivalent leefloon.....	50
6.2.	Socio-economische positie.....	51
6.3.	Kansarmoede index.....	52
6.4.	Betalingsmoeilijkheden.....	53

6.5.	Energie armoede	53
6.6.	Risico kenmerken van leerlingen.....	54
7.	Sociaal-culturele gegevens	55
7.1.	Algemeen.....	55
7.2.	Mantelzorg	56
7.3.	Patiëntenverenigingen	57
7.4.	Welzijnsschakels/welzijnszorg voor kansarmen/Verenigingen die personen in armoede vertegenwoordigen	57
7.5.	Ethisch culturele verenigingen	57
8.	Technologisch.....	58
9.	Ecologisch	59
9.1.	Algemeen.....	59
9.2.	Ruimtebeslag en open ruimte	59
9.3.	Verharding (inclusief bebouwing)	60
9.4.	Bebouwingsgraad	61
9.5.	Huurders en eigenaars	61
9.6.	Sociaal Wonen	62
9.7.	Sociale Huisvestingsmaatschappijen (SHM) & sociale verhuurkantoren (SVK)	62
9.8.	Zorgzame buurten/veerkrachtige dorpen.....	63
9.9.	Woonvormen.....	64
9.10.	Kringwerking.....	67
10.	Politiek.....	69
Bijlage 1: Samenvattende tabel.....		71

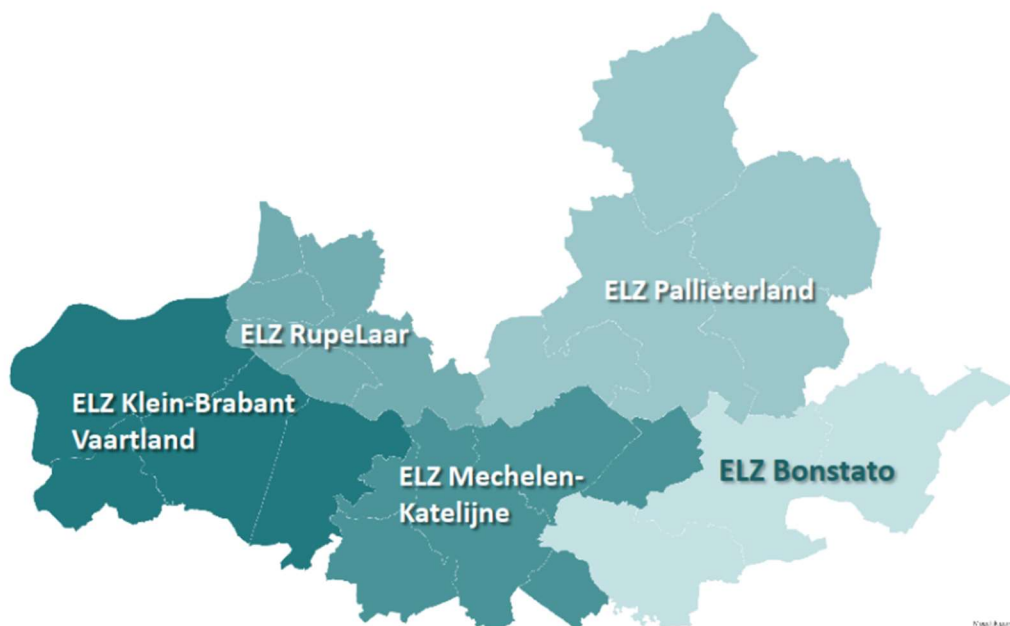

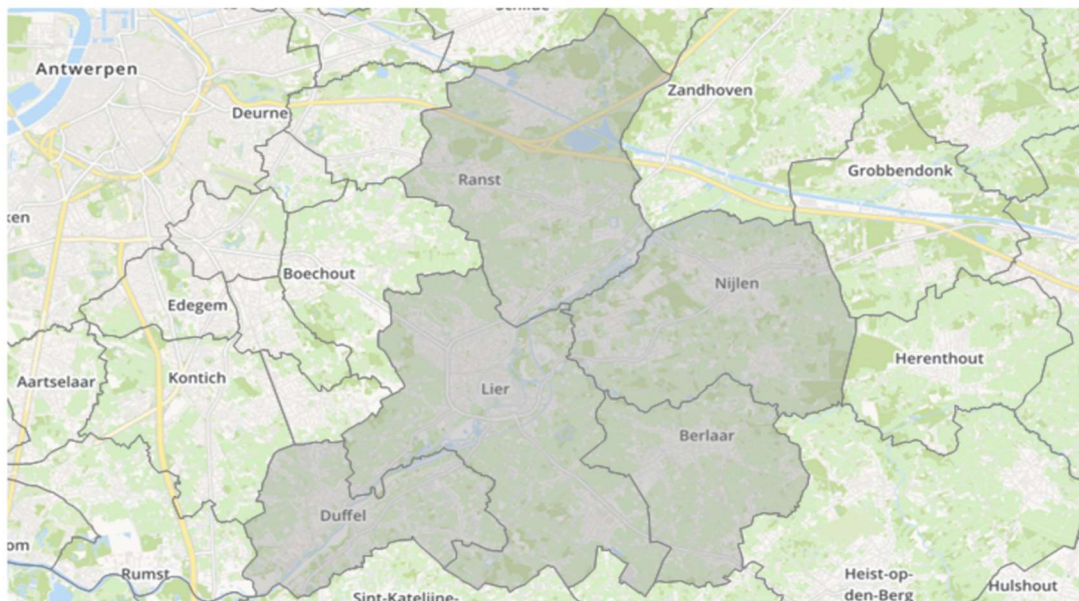
1. Korte voorstelling ELZ

Eerstelijnszone Pallieterland bestaat uit de stad Lier en de gemeenten Duffel, Berlaar, Nijlen, Ranst.

Tezamen met eerstelijnszones Mechelen-Katelijne, Bonstato, Klein-Brabant Vaartland en Rupelaar vormen ze een regionale zorgzone. Alle lokale besturen van ELZ Pallieterland, uitgezonderd Ranst, vallen onder welzijnskoepel Rivierenland (IGEMO). De referentieregio Rivierenland is een kleine regio in vergelijking met de andere referentieregio's. Binnen de referentieregio heeft de ELZ Pallieterland wel het meest aantal inwoners. De Zorgraad heeft 23 bestuurders en de vzw bestaat uit 46 leden.

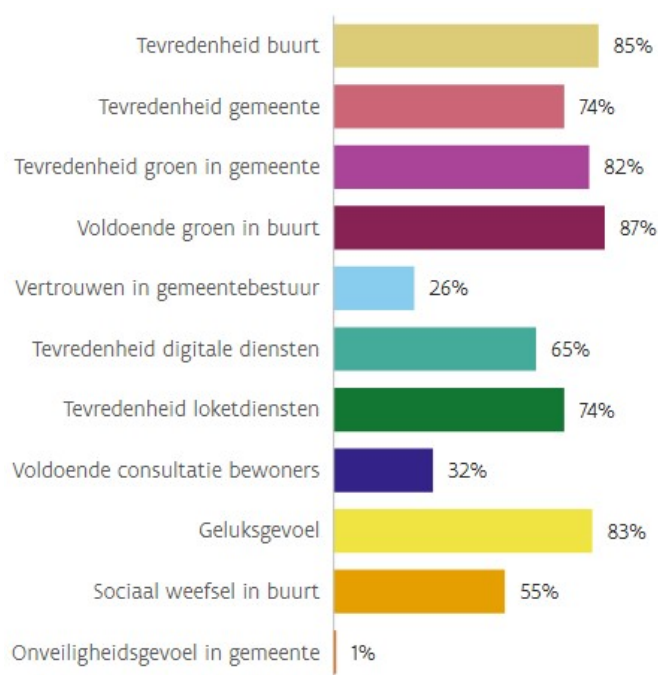
De ELZ heeft zowel plattelands- als stedelijke kenmerken. Dit maakt een analyse soms moeilijk.

Een beschrijving per gemeente:

➤ NIJLEN

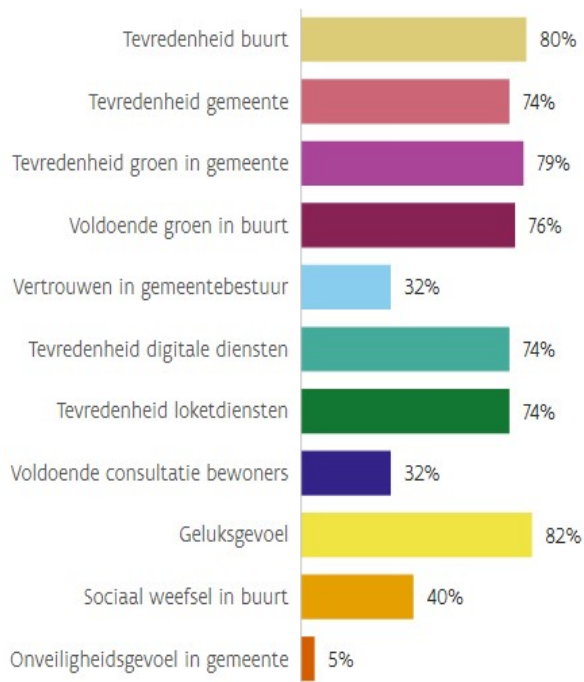
Nijlen is een gemeente in de provincie Antwerpen met een oppervlakte van 39,2 km². Het is één van de vijf gemeenten waaruit Eerstelijnszone Pallieterland bestaat en heeft als deelgemeenten Kessel en Bevel. Nijlen is ontstaan in 1977 en had in 2022 23.282 inwoners¹. Het is een groene gemeente met veel natuurgebied en landbouwgrond. De Nijlenaars zijn over het algemeen tevreden over hun gemeente en er heerst een laag percentage aan onveiligheidsgevoel². Nijlen heeft een rijke geschiedenis en biedt veel mogelijkheden op het vlak van cultuur, sport en recreatie.

¹ https://provincies.incijfers.be/databank/report?openinputs=true&id=tabellenrapport_bevolking

² <https://gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/gemeente>

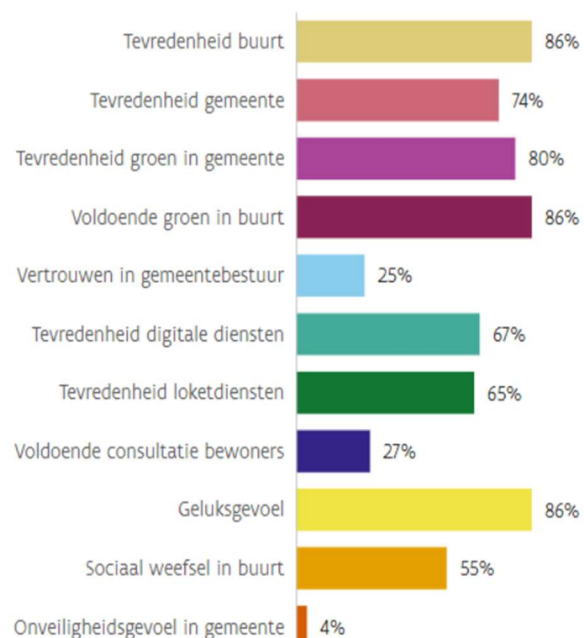
➤ LIER

Lier is een historische stad in de provincie Antwerpen, gelegen aan de samenvloeiing van de Grote en de Kleine Nete, en bestaat uit de deelgemeenten Koningshooikt en Lier zelf. De stad heeft een oppervlakte van 49,85 km² en telde in 2022 zo'n 37.350 inwoners³. Lier heeft een rijke geschiedenis die teruggaat tot de Romeinse tijd en heeft tal van historische gebouwen en monumenten, waaronder het belfort, de Zimmertoren, de Sint-Gummaruskerk en het begijnhof. Naast cultuur biedt Lier ook veel mogelijkheden op het vlak van sport, natuur en recreatie. De inwoners van Lier zijn over het algemeen tevreden over hun stad, al ligt het percentage "tevredenheid buurt" iets lager dan in andere gemeenten in de regio⁴. Het onveiligheidsgevoel ligt laag, maar boven het gemiddelde in de regio.

Bron: <https://gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/gemeente>

➤ RANST

Ranst is een landelijke gemeente in de provincie Antwerpen, gelegen tussen Lier en Antwerpen⁵. De gemeente heeft een oppervlakte van 4365 ha en telde in 2022 zo'n 19.792 inwoners⁶. Ranst bestaat uit vier deelgemeenten, namelijk Ranst, Emblem, Broechem en Oelegem. Het is een groene gemeente die bekend staat om haar fruitteelt, met veel natuurgebieden en landbouwgrond. Ranst heeft een actief verenigingsleven en biedt veel mogelijkheden op het vlak van cultuur, sport en recreatie waardoor het naar eigen zeggen hier aangenaam wonen is. In Ranst is men over het algemeen tevreden over de gemeente en het onveiligheidsgevoel is er laag.

Bron: <https://gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/gemeente>

³ <https://statbel.fgov.be/nl>

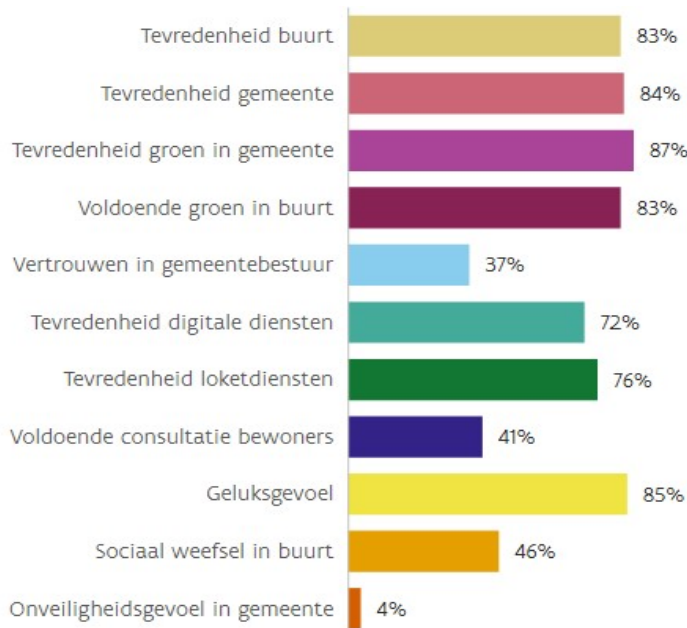
⁴ <https://gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/gemeente>

⁵ <https://www.ranst.be/thema/2800/over-ranst>

⁶ https://provincies.incijfers.be/databank/report?openinputs=true&id=tabellenrapport_bevolking

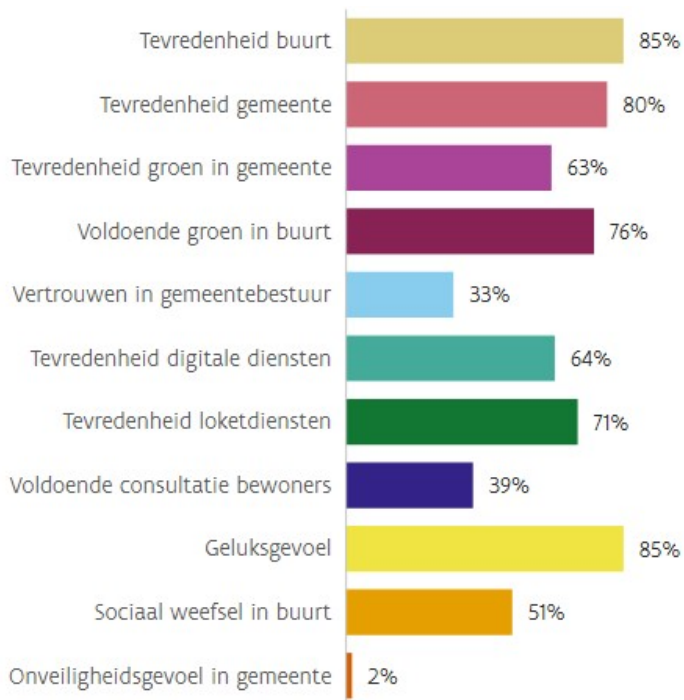
➤ DUFFEL

Bron: <https://gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/gemeente>

Duffel is een gemeente in de provincie Antwerpen, gelegen tussen Mechelen en Lier⁷. De gemeente heeft een oppervlakte van 22,6 km² en telde in 2022 zo'n 17.785 inwoners. Duffel is een groene gemeente met veel natuurgebieden en landbouwgrond. De gemeente heeft een actief verenigingsleven en biedt veel mogelijkheden op het vlak van cultuur, sport en recreatie. De inwoners zijn over het algemeen tevreden over hun gemeente en het onveiligheidsgevoel is hier tevens laag.

➤ BERLAAR

Bron: <https://gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/gemeente>

Berlaar is een landelijke gemeente in de provincie Antwerpen, gelegen tussen Lier en Heist-op-den-Berg⁸. De gemeente heeft een oppervlakte van 24,53 km² en telde in 2022 zo'n 11.743 inwoners⁹. Berlaar bestaat uit twee deelgemeenten, namelijk Berlaar en Gestel. Het is een groene gemeente met veel landbouwgrond en natuur. Berlaar heeft een actief verenigingsleven en biedt veel mogelijkheden op het vlak van cultuur, sport en recreatie. Men is er over het algemeen tevreden over de gemeente en het onveiligheidsgevoel is hier bijzonder laag¹⁰.

⁷ <https://www.duffel.be/over-duffel>

⁸ <https://www.berlaar.be/over-berlaar>

⁹ https://provincies.incijfers.be/databank/report?openinputs=true&id=tabellenrapport_bevolking

¹⁰ <https://gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/gemeente>

2. Waarom een omgevingsanalyse?

De omgevingsanalyse vormt één van de uitgangspunten voor de update van het beleidsplan 2020 van de ELZ Pallieterland. De gegevens die hieruit bekomen worden, met een focus op gezondheid en welzijn, vormen de basis van het concreet actieplan.

Door de omgevingsanalyse wordt er duidelijk beeld bekomen van de populatie en (leef)omgeving van de ELZ Pallieterland. Hierdoor verkrijgen we meer inzicht in de kenmerken, behoeften en noden van onze populatie. Dit resulteert niet alleen in sterkten van de ELZ maar ook in uitdagingen.

In het beleidsplan van 2020 is de omgevingsanalyse enerzijds verlopen via een kwantitatieve analyse van de databank provincie in cijfers. Niet alleen het rapport ELZ Pallieterland is geanalyseerd maar ook de diverse andere rapporten wonen, armoede, nationaliteit en herkomst en bevolking en huishoudens.

Naar aanleiding van de vraag van het agentschap om de omgevingsanalyse verder te verfijnen tegen 31/5/2023 zijn er extra databanken geconsulteerd waaronder Statbel, het Belgisch statistiek bureau (<https://statbel.fgov.be/nl>) en de gemeentelijke stadsmonitors van Vlaanderen (<https://gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/gemeente>). Ook de IMA-atlas betreffende het gebruik van medicatie werd geraadpleegd. Bij de herwerking zijn de meest actuele cijfers gebruikt. Dit maakt dat tov de vorig jaar doorgestuurde omgevingsanalyse er heel wat grafieken en tabellen zijn aangepast.

Naast kwantitatieve gegevens is er ook gebruik gemaakt van kwalitatieve input. Heel wat informatie uit lokale initiatieven en organisaties werden hierbij ook beschreven. Diverse rapporten werden hierbij geraadpleegd om de analyse rijker te maken.

Verder zijn de risicogroepen naar aanleiding van de omgevingsanalyse bij de covid pandemie toegevoegd.

De meeste cijfers zijn weergegeven op gemeente niveau aangezien Lier vaak afwijkend scoort tov de andere gemeenten. Dit maakt dat bepaalde tabellen specifiek zijn aangemaakt om deze verschillen weer te geven.

Ook de diverse besprekingen tijdens de bestuursorganen en met de individuele partners hebben extra informatie en inzichten opgeleverd.

3. Beschrijving van de analyse methode

DESTEP is een analyse methode en is een afkorting van zes factoren namelijk demografisch, economisch, sociaal-cultureel, technologisch, ecologisch en politiek-juridisch.

Deze zes factoren omvatten volgende gegevens:

- demografisch: bevolking, leeftijds piramide, dichtheid, groei ...
- sociaal-economisch: tewerkstellingsgraad, scholingsgraad, inkomen, armoederisico, ...
- sociaal-cultureel: sport, vrije tijd, gezond eten, ...
- technologisch: toegang tot internet, digitale geletterdheid, interessante praktijken, ...
- ecologisch: woon-en leefomgeving, vervuiling, duurzame initiatieven
- politieke ontwikkelingen : regeerakkoorden, trajecten, beleidsontwikkelingen, ...

De update van het beleidsplan werd aangemaakt door de deskundige volksgezondheid van het vaccinatiecentrum van Eerstelijnszone Pallieterland in samenspraak met de stafmedewerker van de ELZ. De tekst werd afgetoetst door enkele bestuursleden op 18/07/2022 en op 30/08/2022. Op deze bijeenkomsten was zowel vertegenwoordiging aanwezig van de cluster zorg, lokale besturen, welzijn alsook de PZON. Op 22/08/2022 werd deze update, via de derde feedback ronde van VIVEL, verder gefinaliseerd. Afsluitend werd deze tekst voorgelegd op de zorgraad van 20/09/2022 ter bekrachtiging.

Naar aanleiding van de vraag van het agentschap op 27/4/2023 zijn er door de stafmedewerkers van de ELZ extra inspanningen geleverd om de nodige gegevens aan te leveren. De herwerkte versie van de omgevingsanalyse is tijdens de maand mei aan het dagelijks bestuur bevroegd voor feedback zodat de finale versie tegen 31/5/2023 kon verstuurd worden.

Ook in het overleg met de lokale besturen op 8/6/2023, ifv de opmaak van het beleidsplan 2024-2026 tegen 31/10/2023 zal de herwerking van het omgevingsanalyse worden besproken. Hierbij worden gemeenschappelijke problematieken en doelstellingen overlopen.

De herziening van de omgevingsanalyse is ook geagendeerd op het bestuursorgaan van 15/06/2023.

4. Synthese

* Vanuit het hoofdstuk demografische gegevens weerhouden we een toenemende oudere bevolking in de ELZ Pallieterland. Op dit moment heeft de ELZ Pallieterland een iets groter aandeel 65 plussers tov deze populatie uit het Vlaams gewest. Als we deze cijfers verder analyseren merken we vooral een sterke stijging op bij deze doelgroep tijdens de afgelopen jaren en worden deze tendensen verder versterkt. Specifiek stijgen de cijfers van de 80 plussers sterker dan de 65 tot 80 jarigen tov de Vlaamse gewestcijfers. Verder wordt ook opgemerkt dat de groep potentiële mantelzorgers, omschreven als de groep van 50 tot 59 jarigen, in verhouding kleiner is dan de cijfers uit het Vlaams gewest. Samenvattend de ELZ Pallieterland heeft een groene druk die kleiner is dan de cijfers uit het Vlaams gewest, een grijze druk die groter is en een familiale zorgindex die lager is.

Cijfers betreffende de bevolking naar nationaliteit en herkomst duiden dat de ELZ Pallieterland gemiddeld een kleiner aandeel personen met een andere dan de Belgische nationaliteit en een kleiner aandeel personen met niet Belgische herkomst heeft in vergelijking met cijfers van het Vlaams gewest. Lier scoort hierbij afwijkend tov de andere ELZ gemeenten. Deze cijfers zijn de afgelopen jaren evenwaardig gestegen als de cijfers uit het Vlaams gewest. Specifiek tonen cijfers een sterke stijging van inwoners met een Oost- en Zuid-Europese herkomst. Inwoners met niet EU herkomst tonen vooral een stijging bij Aziatische en Afrikaanse inwoners. Er is een kleinere stijging in nieuwkomers tov het Vlaams gewest. Wel wordt opgemerkt dat er procentueel veel meer nieuwkomers uit de niet-Europese landen komen tov het Vlaamse gewest. Belangrijk hierbij ook te vermelden is de opening van het nieuwe opvangcentrum te Berlaar in 2022 met een opvangcapaciteit van 400 bewoners. Daarnaast is er binnen de ELZ ook een opvangcentrum te Ranst.

Gemiddeld wonen er minder alleenstaanden in de ELZ Pallieterland dan in het Vlaams gewest. Lier scoort hierbij afwijkend. Zowel bij de 18-64 jarigen, 65-74 jarigen als bij de 75 plussers heeft Lier procentueel meer alleenwonenden dan het Vlaams gewest.

Wanneer de gezondheidstoestand cijfers worden geanalyseerd wordt er opgemerkt dat in de ELZ Pallieterland 12,7 % van de verzekerden in de ziekteverzekering een statuut heeft van chronische aandoening. Dit is minder dan de Vlaamse gewestcijfers. Ook zorgbudgetscijfers voor 65 plussers scoren iets lager dan het Vlaams gewest. Berlaar scoort hier afwijkend en hoger dan de Vlaams gewestcijfers. Specifiek geven prevalentiecijfers van diabetes ongeveer dezelfde cijfers als het Vlaams gewest. Binnen de ELZ Pallieterland is er niet alleen een praatcafé dementie opgestart maar ook op regelmatige basis vinden er praatcafé diabetes plaatst. Wat de bevolkingsonderzoeken betreft scoort de ELZ Pallieterland gemiddeld iets hoger dan de cijfers van het Vlaams gewest. Lier is hierbij wel afwijkend en scoort lager. Ook Lier scoort lager bij de tandartsbezoeken de laatste drie jaar. Ook de algemene cijfers voor de ELZ Pallieterland scoren hierbij iets lager dan de Vlaamse gewest cijfers. Dit thema is ook al een aantal keren besproken op een vergadering van de ELZ. Een verkenning van het initiatief 'tandartsen in de eerstelijnszones' (<https://tandartsen.vlaanderen/>) is hierbij lopende.

Binnen de ELZ zijn er 2 grote ziekenhuizen gelegen. Enerzijds het Heilig Hart Ziekenhuis te Lier en anderzijds het Universitair Psychiatrisch Centrum te Duffel. Via de zorgraad zijn er zowel verbindingen met het HHL als met het UPCD. Toekomstige afstemmingen en samenwerkingen worden door de directies vd ziekenhuizen en het bestuur van de ELZ als zeer waardevol verwoord. Binnen het geestelijk gezondheidsnetwerk Emergo is er ook een lokaal geestelijk gezondheidscentrum gelegen te Lier en vinden er op regelmatige basis netwerktafels plaats waarbij complexe problematieken worden

besproken met de diverse eerstelijnspartners. Ook via het project bewegen op verwijzing hebben er al verschillende consultaties plaatsgevonden.

* Vanuit het hoofdstuk sociaal economische gegevens weerhouden we verschillende armoede cijfers. Specifiek heeft Lier hoge tegemoetkomingscijfers bij hun bevolking. Dit percentage ligt hoger dan de Vlaams gewestcijfers, dit in tegenstelling tot de gemiddelde ELZ Pallieterlandcijfers. Cijfers voor ouderen met een inkomensgarantie weerspiegelen hetzelfde gegeven. Het cijfer van Lier ligt hoger dan de Vlaamse gewestcijfers en gemiddelde cijfers van de ELZ Pallieterland. Verder zijn er iets minder personen die een leefloon krijgen in de ELZ dan gemiddeld in het Vlaams gewest. Het percentage werkenden en niet beroepsactieven ligt op hetzelfde niveau. Wanneer we de kansarmoede index analyseren wordt opgemerkt dat Lier hoger scoort dan de gemiddelde cijfers van het Vlaams gewest. De andere gemeenten scoren hierbij lager. Verder hebben gemiddeld iets minder personen achterstallige kredieten en gezinnen een budgetmeter elektriciteit dan in het Vlaams gewest.

Wat het onderwijs betreft scoort Lier afwijkend. Er zijn gemiddeld meer leerlingen secundair onderwijs leerlingen die een schooltoelage ontvangen, leerlingen die thuis geen Nederlands spreken en leerlingen met een laag opgeleide moeder tov Vlaams gewest cijfers. Het gemiddelde van de ELZ Pallieterland ligt wel lager dan de Vlaamse gewestcijfers. Dit maakt ook dat kans armoede indicator binnen de ELZ Pallieterland voor Lier het hoogst is.

* Vanuit het hoofdstuk sociaal culturele gegevens weerhouden we de verschillende organisaties en initiatieven die in de ELZ Pallieterland reeds werkzaam zijn. Zo zijn er verschillende mantelzorgverenigingen, welzijnsschakels, ethisch culturele verenigingen en verenigingen die personen in armoede vertegenwoordigen. Op te merken hierbij is dat de prognostische mantelzorgratio binnen de ELZ daalt tov het gemiddelde in Vlaanderen. Dit maakt dat er potentieel minder mantelzorgers zullen zijn voor de 80-jarigen in de ELZ.

* Vanuit het hoofdstuk technologische ontwikkelingen weerhouden we voornamelijk toekomstige initiatieven. De digibank te Lier, een project om bij kwetsbare personen digitale uitsluiting te voorkomen, is in opstart. Daarnaast heeft de ELZ Pallieterland een project opgestart om burgers te informeren over het raadplegen van hun online gezondheidszorggegevens.

* Vanuit het hoofdstuk ecologische ontwikkelingen wordt opgemerkt dat de ELZ Pallieterland meer ruimtebeslag, meer verharding en meer bebouwingsgraad heeft dan het Vlaams gewest. Er is meer bos aanwezig, meer grasland maar minder akker tov het Vlaams gewest.

Er zijn verschillende sociale huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren aanwezig in de ELZ. Procentueel heeft Duffel en Lier het meeste sociale huurwoningen. Ranst het minst. De cijfers van Duffel en Lier liggen ook boven het gemiddelde van het Vlaams gewest.

Daarnaast zijn er binnen de ELZ projecten opgestart om de buurt zorgzaam te maken en het dorp veerkrachtig. Ook zijn er verschillende woonvormen aanwezig in de ELZ. De realisatiegraad bij de WZC ligt in de ELZ ongeveer hoog als die van het Vlaams gewest, de realisatiegraad van DVC en gezinszorg ligt lager. Ook hebben diverse beroepsgroepen kringwerkingen opgestart of zijn deze in ontwikkeling.

* Vanuit het hoofdstuk politiek weerhouden we de impact van de referentieregio afbakening voor onze ELZ. Concreet betekent dit dat Ranst niet meer tot onze zone zal behoren. Voor heel wat goedlopende initiatieven en organisaties heeft dit impact.

Naast het bovenstaand cijfermateriaal is het zeer belangrijk dat we de noden/behoefte via de achterban (burgers, organisaties, verenigingen) ook in de toekomst centraal stellen in de omgevingsanalyse. Sciensano deed ook bevestigingen bij burgers (gezondheidsenquête 2018), nieuwe cijfers zijn vermoedelijk pas beschikbaar in 2024. Mogelijks kunnen lokale besturen hierbij ook extra gegevens van bevestigingen bij de burgers aanleveren. Concreet onderzoekt het wetenschappelijk project CIVISANO de gezondheid bij burgers te Duffel (<https://www.sciensano.be/nl/projecten/co-creatieve-en-geografische-methoden-om-socio-economische-verschillen-gezondheidsbevorderende>).

5. Demografische gegevens

5.1. Bevolking, bevolkingsdichtheid en evolutie

In de gemeenten in het werkingsgebied van ELZ Pallieterland woonden op 1/1/2022 109.952 inwoners. De bevolkingsdichtheid bedraagt voor het totaal van de ELZ 611 inwoners per km². Dit is hoger dan de bevolkingsdichtheid van het Vlaams Gewest. Kenmerkend: Duffel heeft een grotere bevolkingsdichtheid dan de stad Lier en de andere gemeenten.

Tabel 1: inwoners en bevolkingsdichtheid (2022)

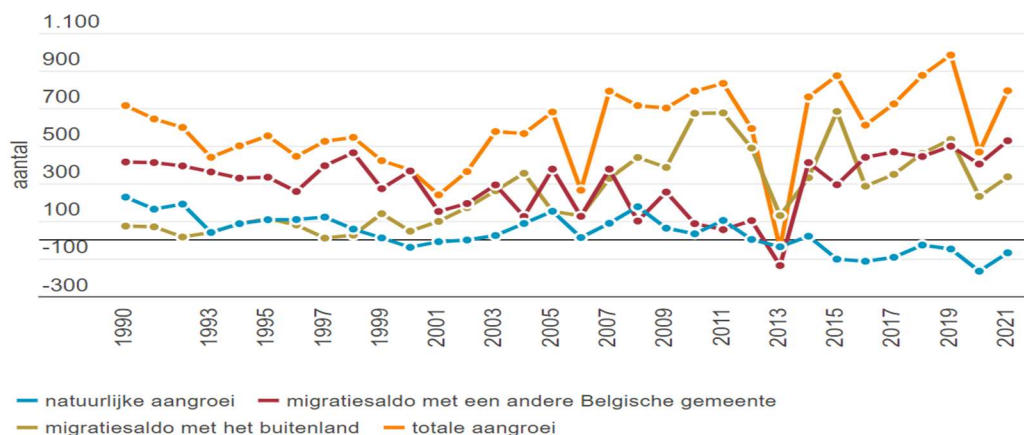
	<u>totale bevolking [aantal]</u>	<u>bevolkingsdichtheid [aantal per km²]</u>
Berlaar	11.743	479
Duffel	17.785	787
Lier	37.350	749
Nijlen	23.282	594
Ranst	19.792	453
Pallieterland	109.952	611
Vlaams Gewest	6.712.775	493

Bron: rijksregister/provincies.incijfers.be

❖ Evolutie

De evolutie van een bevolking wordt beïnvloed door verschillende factoren. Zo hebben geboorte en sterfte een impact, maar migratie heeft ook een invloed op de aangroei van een bevolking.

Grafiek 1: evolutie loop van de bevolking in de ELZ Pallieterland

Bron: rijksregister/provincies.incijfers.be

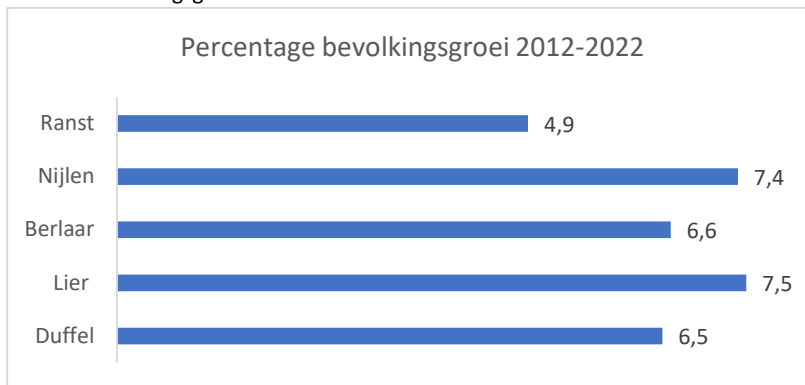

In de ELZ Pallieterland werden in 2021 1056 mensen geboren en er stierven er 1125. Het natuurlijk saldo bedroeg -69.

Het intergemeentelijk migratiesaldo bedroeg in 2021 335 personen en het internationaal migratiesaldo 527.

Dit maakt dat de bevolkingsgroei in 2021 voor de ELZ Pallieterland 793 personen bedroeg.

Tabel 2: bevolkingsgroei

Bron: <https://statbel.fgov.be/nl/nieuws/ontdek-uw-gemeente>

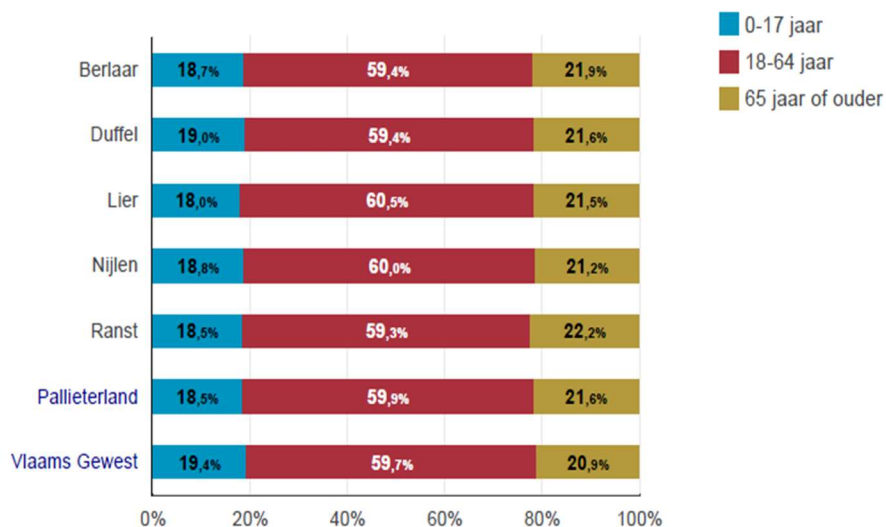
De cijfers van het Belgisch statistiek bureau onderschrijven bovenstaande gegevens. Lier (7,5%) en Nijlen (7,4 %) zijn het sterkst gestegen in bevolkingsgroei de laatste 10 jaar. Ranst het minst (4,9%). De gemiddelde stijging voor de provincie Antwerpen is 6 % en voor het Vlaams gewest is dit 6,9 %.

5.2. Leeftijdsverdeling en evolutie

Onderstaande grafieken tonen de leeftijdsverdeling in de ELZ Pallieterland. 18,5% van de bevolking in ELZ Pallieterland is jonger dan 18 jaar. 59,9% van de bevolking is tussen 18 en 64 jaar. 21,6% van de bevolking is 65 jaar of ouder.

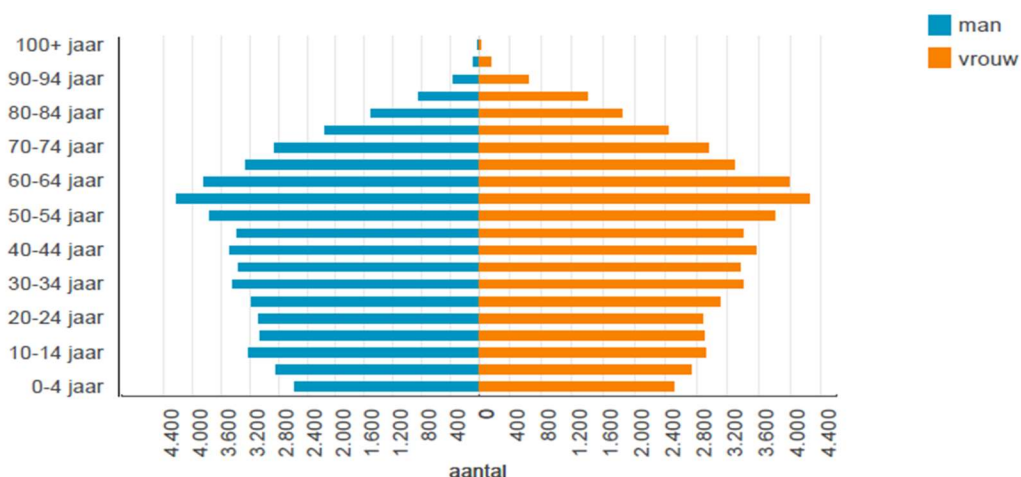
In vergelijking met het Vlaams Gewest heeft de ELZ Pallieterland een kleiner aandeel jongeren, een ongeveer even groot aandeel van de bevolking op beroepsactieve leeftijd en een groter aandeel ouderen.

Grafiek 2 : Inwoners naar leeftijdsgroep, % t.o.v. alle inwoners (2022)

Bron: rijksregister/provincies incijfers.be

Grafiek 3 : Bevolkingspiramide, per leeftijdsklasse van 5 jaar, voor de ELZ Pallieterland (2022)

Bron: rijksregister/provincie incijfers.be

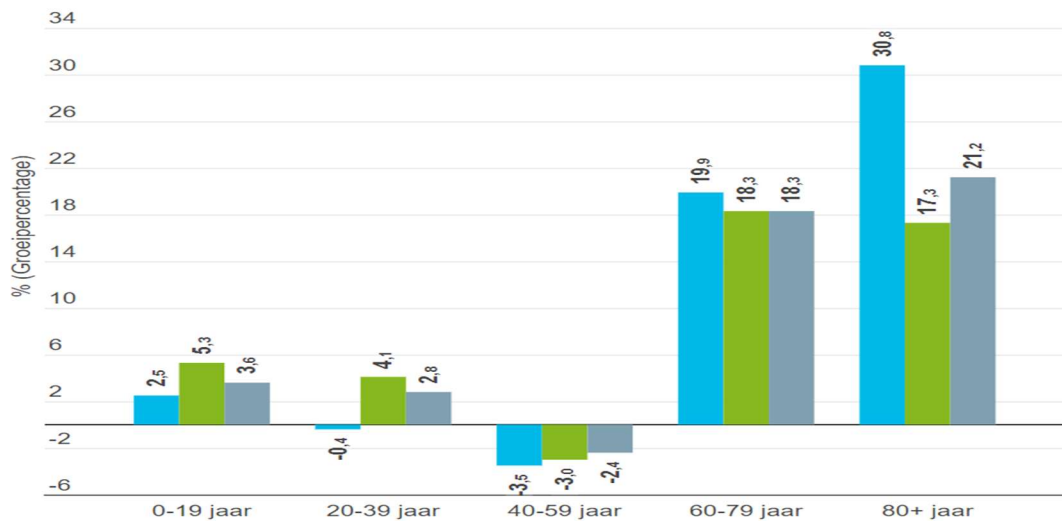
Een samenvattend cijfer voor de leeftijdsverdeling is de gemiddelde leeftijd. Die bedraagt 43,3 jaar voor de ELZ Pallieterland. Voor de provincie Antwerpen is dit 41,7 jaar.

❖ Evolutie

Grafiek 4: evolutie inwoners per leeftijdscategorie van 20 jaar (2012-2022)

Bron: rijksregister.provincies.incijfers.be

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat de ELZ Pallieterland (lichtblauwe kleur) een grotere stijging heeft bij de oudere bevolking ten opzichte van de provincie Antwerpen (groene kleur) en het Vlaams gewest (grijze kleur). Zeker de stijging bij de 80-plussers is sterk afwijkend. Ook de demografische gegevens (5.3.) bevestigen deze dit gegeven.

5.3. Demografische coëfficiënten

Er zijn drie demografische coëfficiënten die inzicht kunnen bieden in de leeftijdsstructuur van de bevolking:

- De groene druk geeft de verhouding van de jongeren (0-19 jaar) op de bevolking van 20 tot 64 jaar. De groene druk geeft aan hoeveel kinderen en jongeren er onderhouden moeten worden door de bevolking op beroepsactieve leeftijd. Bij een hogere groene druk zijn er dus relatief meer jongeren in vergelijking met de bevolking van 20 tot 64 jaar.
- De grijze druk geeft de verhouding weer van het aantal ouderen (65 jaar of ouder) op het aantal inwoners op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar). De grijze druk geeft aan hoeveel ouderen er onderhouden moeten worden door de bevolking op beroepsactieve leeftijd. Bij een hogere grijze druk zijn er dus relatief meer ouderen in vergelijking met de 20 tot 64-jarigen.
- De familiale zorgindex geeft de verhouding weer van de hoogbejaarden (80 jaar of ouder) op de 50 tot 59-jarigen. Het is een aanduiding van hoeveel hoogbejaarden er zijn in verhouding tot de bevolking die er normaliter zorg moet dragen. Deze maat wordt vaak gebruikt om in te schatten hoe groot de groep potentiële mantelzorgers is. Hoe hoger de waarde, hoe meer 80-plussers er zijn per 50-59-jarige.

Tabel 3: Demografische coëfficiënten (2022)

	<u>groene druk</u>	<u>grijze druk</u>	<u>familiale zorgindex</u>
Berlaar	36,4	38,3	43,8
Duffel	36,9	37,6	46,3
Lier	34,7	36,9	45,1
Nijlen	36,2	36,7	37,7
Ranst	35,9	38,8	40,6
Pallieterland	35,8	37,5	42,7
Vlaams Gewest	37,4	36,3	43,9

Bron: rijksregister/provincies in cijfers

Conclusie ELZ Pallieterland ten opzichte van het Vlaams gewest

- De groene druk is **kleiner** in **ELZ Pallieterland** dan in het **Vlaams Gewest**.
- De grijze druk is groter
- De familiale zorgindex is lager

❖ Voorspelling

Tabel 4: prognose 65- en 80 plussers (2017, 2025, 2035)

	2017			2025			2035		
	gemeenten totaal	Antwerpen (Prov.)	Vlaams Gewest	gemeenten totaal	Antwerpen (Prov.)	Vlaams Gewest	gemeenten totaal	Antwerpen (Prov.)	Vlaams Gewest
65+ jaar [projecties]	21.410	346.692	1.287.035	25.684	404.131	1.495.047	31.203	478.404	1.763.068
80+ jaar [projecties]	6.156	104.696	389.124	7.240	116.099	431.924	9.821	151.481	560.019

Bron: statistiek Vlaanderen – bevolkingsprojecties/provincies.incijfers.be

Tabel 5: prognose 65- en 80 plussers % tov van alle inwoners (2017, 2025, 2035)

	2017			2025			2035		
	gemeenten totaal	Antwerpen (Prov.)	Vlaams Gewest	gemeenten totaal	Antwerpen (Prov.)	Vlaams Gewest	gemeenten totaal	Antwerpen (Prov.)	Vlaams Gewest
65+ jaar (t.o.v. inwoners) [projecties]	20,3	18,9	19,8	23,1	21,2	22,1	26,7	24,2	25,1
80+ jaar (t.o.v. inwoners) [projecties]	5,8	5,7	6,0	6,5	6,1	6,4	8,4	7,7	8,0

Bron: statistiek Vlaanderen – bevolkingsprojecties/provincies.incijfers.be

De veroudering van de bevolking is een determinerende factor in de toename van de zorgvraag. Een prognose van de omvang en de samenstelling van de ouderenpopulatie in de ELZ Pallieterland over de

volgende vijftien jaren is daarom een belangrijke instrument om de toekomstige zorgbehoefte in te schatten.

De toename van het aantal inwoners op hoge leeftijd is in dit kader het meest relevant. Bovenstaande tabellen tonen dat personen dat tussen 2017 en 2035 het aantal 80-plussers zal toenemen met 3655 (59,5%) in de ELZ. Dit is meer dan in de provincie Antwerpen (44,7%) en in het Vlaams gewest (43,9%).

5.4. Diversiteit

5.4.1. Bevolking naar nationaliteit en herkomst en evolutie

Tabel 6 : Bevolking naar nationaliteit en herkomst, aantal (2022)

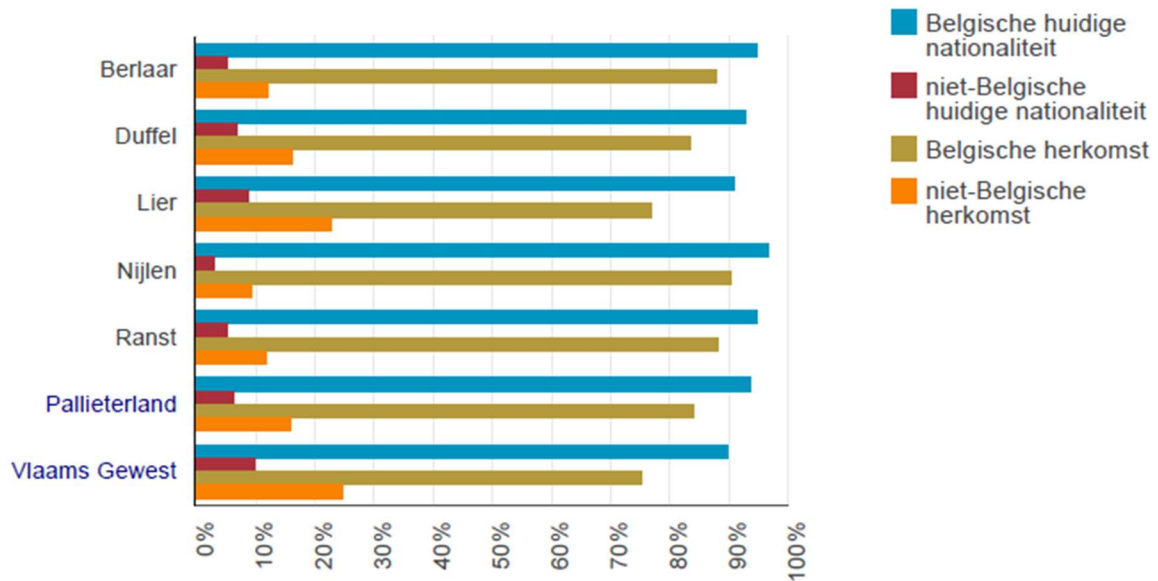
	<u>Belgische huidige nationaliteit</u>	<u>niet-Belgische huidige nationaliteit</u>	<u>Belgische herkomst</u>	<u>niet-Belgische herkomst</u>
Berlaar	11.132	611	10.321	1.422
Duffel	16.547	1.238	14.873	2.912
Lier	34.034	3.316	28.764	8.586
Nijlen	22.562	720	21.093	2.189
Ranst	18.764	1.028	17.463	2.329
Pallieterland	103.039	6.913	92.514	17.438
Vlaams Gewest	6.039.845	672.930	5.054.738	1.658.037

Bron: rijksregister/provincies.incijfers.be

In ELZ Pallieterland hebben 6.913 inwoners een andere nationaliteit dan de Belgische. 17.438 inwoners hebben een niet-Belgische herkomst. In vergelijking met het Vlaams Gewest is er in ELZ Pallieterland een kleiner aandeel mensen met een andere dan de Belgische nationaliteit (respectievelijk 6,3% en 10,0%) en een kleiner aandeel mensen met een niet-Belgische herkomst (respectievelijk 15,9% en 24,7%).

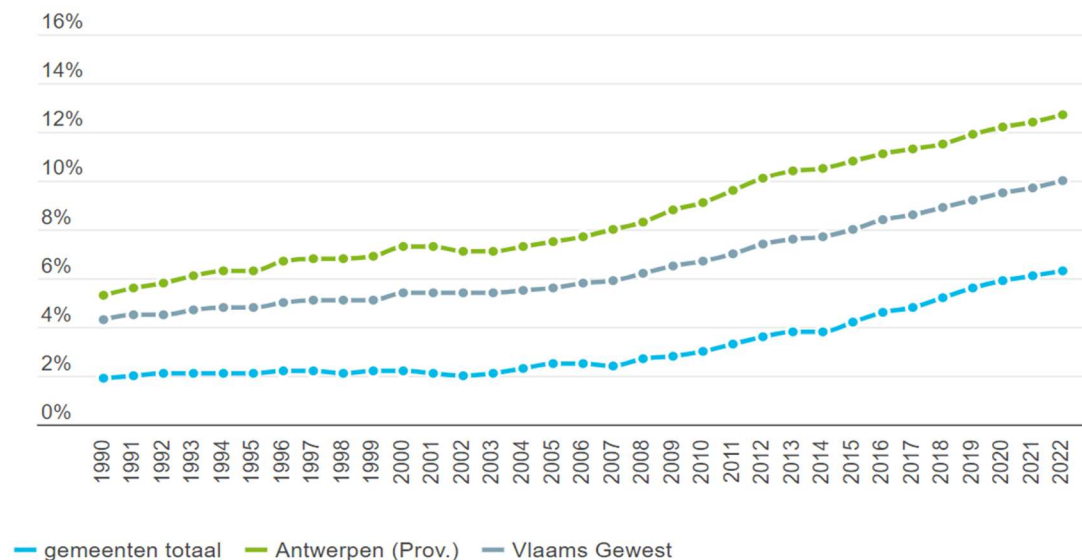
Grafiek 5: Bevolking naar nationaliteit en herkomst, % t.o.v. alle inwoners (2022)

Bron: rijksregister/provincies.incijfers.be

❖ Evolutie

Grafiek 6 : Evolutie inwoners met een niet Belgische huidige nationaliteit % tov alle inwoners (1990-2022)

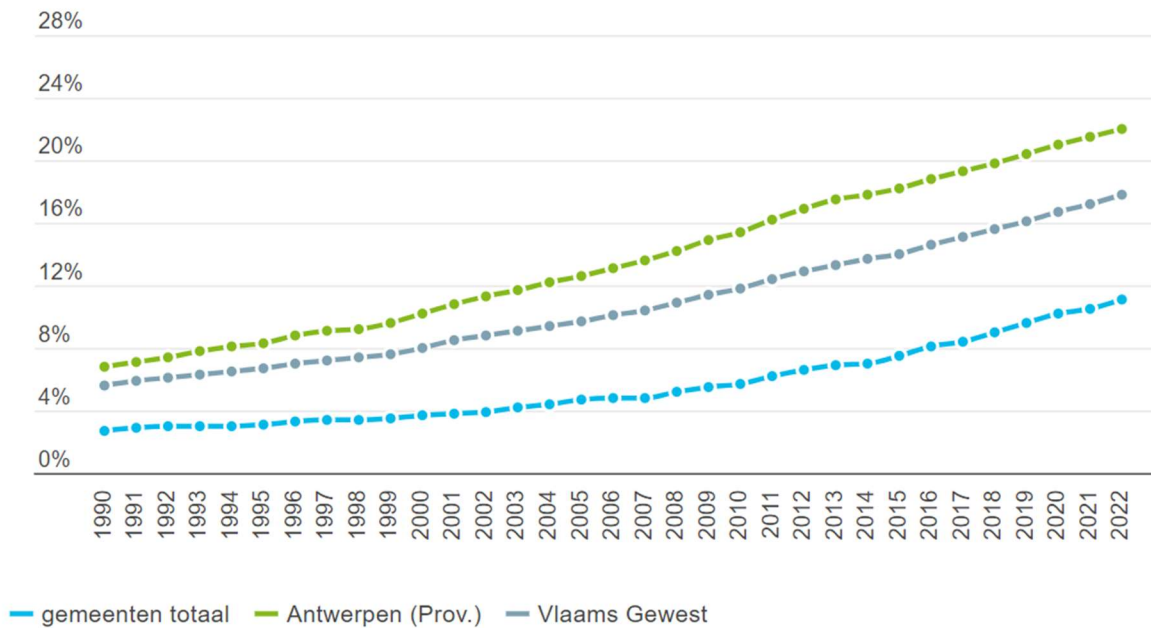

Bron: rijksregister/provincies.incijfers.be

Concreet ging het aantal inwoners met een niet-Belgische huidige nationaliteit van 1727 in 1990 naar 6913 in 2022. Deze evolutie is gelijklopend met deze van het Vlaams gewest en van de provincie Antwerpen.

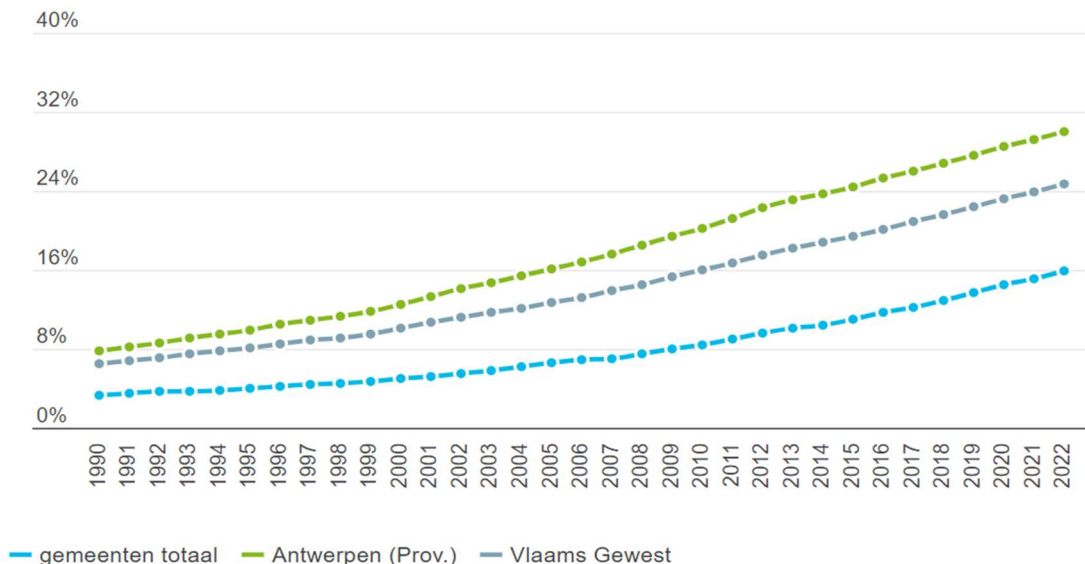
Grafiek 7: evolutie inwoners met een niet-Belgische geboortenationaliteit % tov alle inwoners (1990-2022)

Bron: rijksregister/provincies.incijfers.be

Concreet ging het aantal inwoners met een niet-Belgische geboortenationaliteit van 2.496 in 1990 naar 12.189 in 2022. Deze evolutie is gelijklopend voor de provincie Antwerpen en het Vlaams gewest.

Grafiek 8: evolutie inwoners met een niet Belgische herkomst % tot alle inwoners (1990-2022)

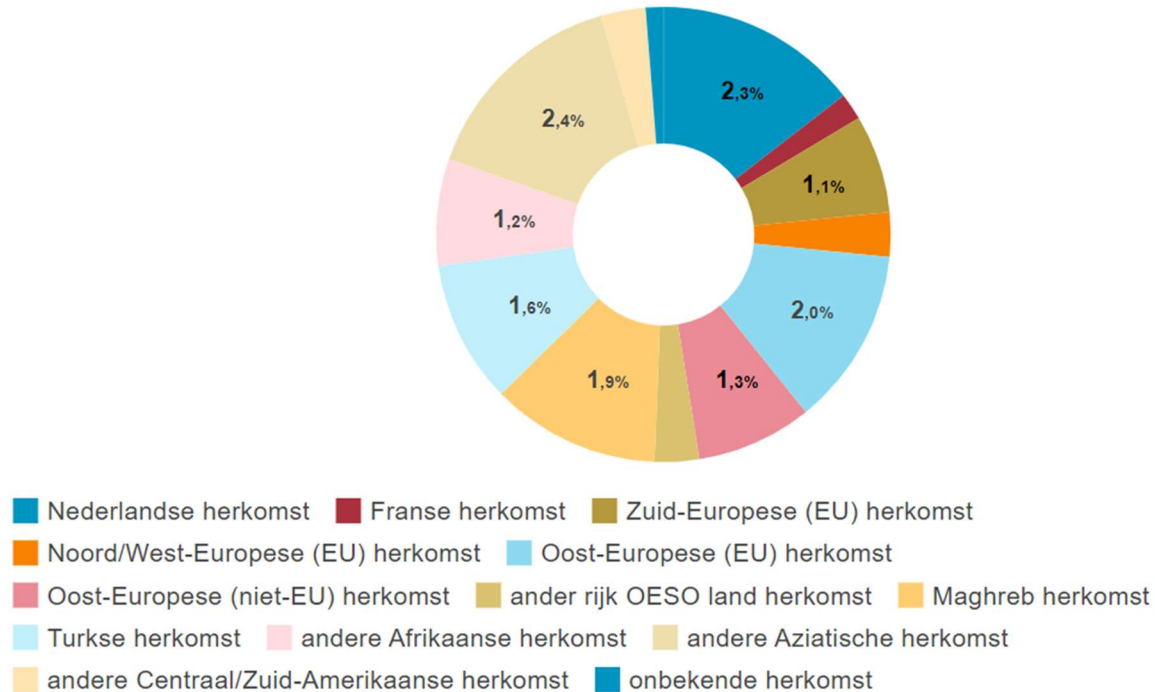

Bron: rijksregister/provincies.incijfers.be

Concreet ging het aantal inwoners met een niet Belgische herkomst van 2996 in 1990 naar 17438 in 2022. Deze evolutie gelijklopend voor het Vlaams gewest en de provincie Antwerpen.

5.4.2. Indeling nationaliteitsgroepen

Grafiek 9: inwoners met een niet Belgische herkomst naar herkomstland % tov alle inwoners (2022)

Bron: rijksregister/provincies.incijfers.be

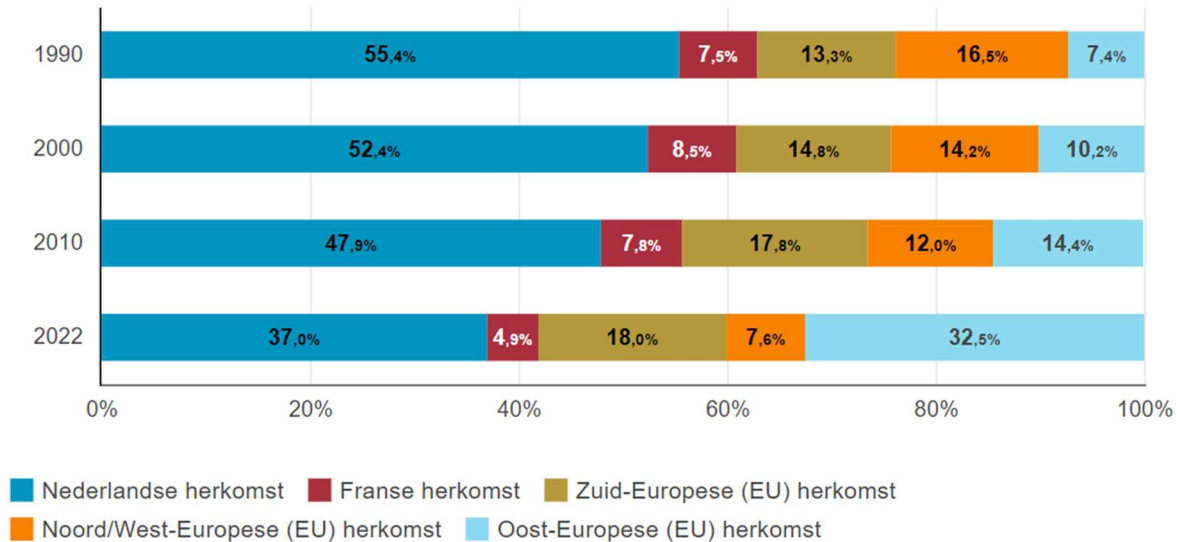
Tabel 6 : evolutie inwoners met niet- Belgische herkomst naar herkomst tov alle alle inwoners

	gemeenten totaal			Antwerpen (Prov.)			Vlaams Gewest		
	niet-Belgische herkomst	Europese (EU) herkomst	niet-Europese (niet-EU) herkomst	niet-Belgische herkomst	Europese (EU) herkomst	niet-Europese (niet-EU) herkomst	niet-Belgische herkomst	Europese (EU) herkomst	niet-Europese (niet-EU) herkomst
1990	3,3	1,5	1,8	7,8	4,0	3,8	6,5	3,8	2,7
2000	5,0	2,3	2,7	12,5	5,4	7,1	10,1	5,1	4,9
2010	8,4	3,3	5,0	20,2	7,8	12,4	16,0	7,0	8,9
2022	15,9	6,1	9,7	30,0	11,1	18,9	24,7	10,0	14,7

Bron: rijksregister / provincies incijfers.be

In de ELZ Pallieterland ing het aandeel inwoners met een niet-Belgische herkomst van 3,3% in 1990 naar 15,9% in 2022. Het aandeel personen met een buitenlandse EU-herkomst was in 1990 1,5% en in 2022 6,1%. Het aandeel niet-Belgische niet-EU herkomst ging van 1,8% in 1990 naar 9,7% in 2022.

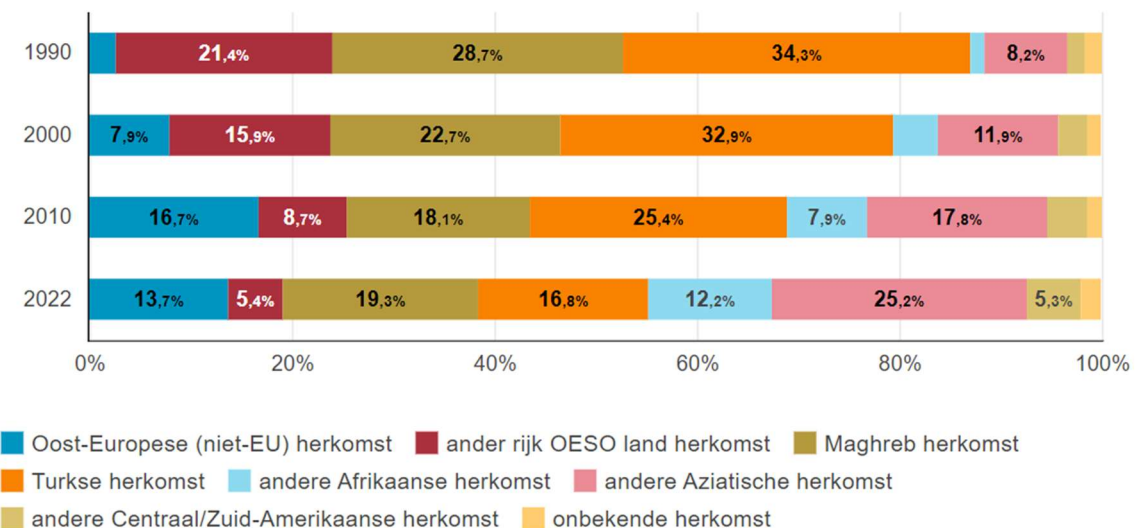
Grafiek 10: evolutie inwoners met een niet Belgische EU herkomst naar herkomstland % tov alle inwoners (in 1990, 2000, 2010, 2022)

Bron: rijksregister/provincies.incijfers.be

Vanuit de EU is er een sterke evolutie in inwonersaantal van de personen uit Zuid-Europese en Oost Europese landen. Dit in tegenstelling met inwoners vanuit Nederland en de Noord West-Europese landen.

Grafiek 11: evolutie inwoners met een niet-Belgische niet EU herkomst naar herkomstland % tov alle inwoners (in 1990, 2000, 2010, 2020)

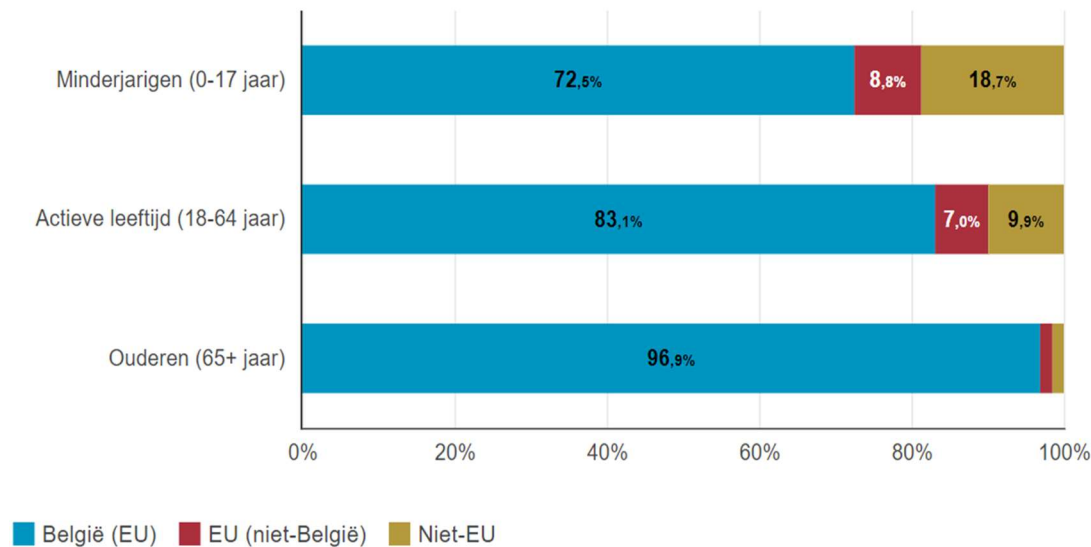
Bron: rijksregister/provincies.incijfers.be

Vanuit buiten de EU is er een sterke evolutie in inwonersaantal van personen met een Aziatische en Afrikaanse afkomst. Dit in tegenstelling met inwoners vanuit een Turkse herkomst.

5.4.3. Leeftijdsverdeling

Grafiek 12: inwoners naar herkomst opgesplitst in 3 leeftijdsgroepen % tov de leeftijdsgroep (2022)

Bron: rijksregister/provincies.incijfers.be

In de groep ouderen (65 plus) zijn er 96% personen vanuit Belgische herkomst. Bij de actieve leeftijd (18-64 jaar) en vooral bij de minderjarigen (0-17) zijn er veel meer personen van Europese en niet-Europese herkomst.

5.4.4. Nieuwkomers

Nieuwkomers vormen de doelgroep van het Vlaamse inburgeringsbeleid. Nieuwkomers zijn personen die zich voor het eerst en voor langere tijd in België vestigen. Personen waarvan het verblijf slechts tijdelijk is worden niet als nieuwkomers beschouwd. Het gaat over personen met een vreemde nationaliteit die voor het eerst meer dan drie maanden in Vlaanderen verblijven of om Belgen geboren buiten België met minstens 1 ouder geboren buiten België die zich voor het eerst inschrijven in het rijksregister. Ook asielzoekers die meer dan vier maanden geleden hun asielaanvraag hebben ingediend worden als nieuwkomers beschouwd. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat er sinds september 2022 een Opvangcentrum voor Asielzoekers is geopend in Berlaar met een opvangcapaciteit van 400 bewoners. Daarnaast is er binnen de ELZ ook een opvangcentrum in Ranst.

Tabel 7: meerderjarige nieuwkomers, aantal en % tov alle 18 plussers (2021)

	gemeenten totaal	Antwerpen (Prov.)	Vlaams Gewest
nieuwkomers [aantal]	457	11.870	39.096
nieuwkomers per 1.000 inwoners 18+ jaar [%]	5,1	7,9	7,3
nieuwkomers niet-EU [aantal]	282	6.607	20.983
nieuwkomers niet-EU per 1.000 inwoners 18+ jaar niet-EU [%]	49,6	32,9	38,4

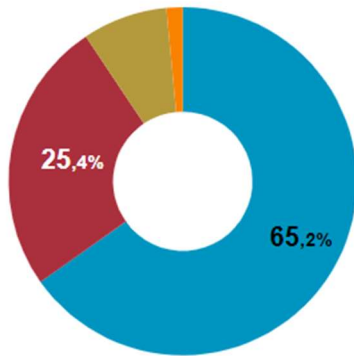
Bron: ABB/provincies.incijfers.be

In de ELZ Pallieterland bedraagt het aantal nieuwkomers per 1000 18-plussers 5,1%. Voor nieuwkomers met een niet EU nationaliteit is dit 49,6%. In de ELZ Pallieterland zijn procentueel veel meer nieuwkomers van niet EU landen ten opzichte van de provincie Antwerpen en de regio Vlaanderen.

Grafiek 13: nieuwkomers naar leeftijd % tov alle nieuwkomers (2021)

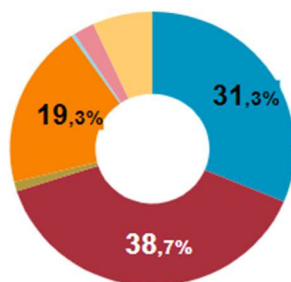

- nieuwkomers 18-34 jaar
- nieuwkomers 35-49 jaar
- nieuwkomers 50-64 jaar
- nieuwkomers 65+ jaar

Bron: ABB/provincies.incijfers.be

Er zijn het meest nieuwkomers in de leeftijdscategorie 18-34 jaar. Bij de plus 65-jarigen zijn er het minste nieuwkomers.

Grafiek 14: nieuwkomers naar statuut % tov alle nieuwkomers (2021)

- nieuwkomers arbeidsmigrant
- nieuwkomers asielzoeker, erkend vluchteling, subsidia...
- nieuwkomers Europese onderdaan reden migratie onbek
- nieuwkomers gezinshereniger
- nieuwkomers student EU+
- nieuwkomers beschikker voldoende bestaansmiddelen E
- nieuwkomers onbepaald statuut
- nieuwkomers overig statuut

Bron: ABB/provincies.incijfers.be

Wat het statuut betreft zijn de meeste nieuwkomers asielzoekers (38,7%), arbeidsmigranten (31%) of personen vanuit een gezinshereniging (19,3%).

5.5. Huishoudtypes en evolutie

De ELZ Pallieterland telt in totaal 47.145 huishoudens; ze worden verdeeld in:

- De alleenstaanden
- Meerpersoonshuishoudens met minderjarige kinderen
- Meerpersoonshuishoudens zonder minderjarige kinderen

Tabel 8: Huishoudenstypes (2022)

	private huishoudens	alleenwonend	meerpersoonshuishoudens met minstens 1 minderjarig kind	meerpersoonshuishoudens zonder minderjarige kinderen
Berlaar	4.923	1.411	1.183	2.329
Duffel	7.490	2.308	1.876	3.306
Lier	16.842	6.008	3.713	7.121
Nijlen	9.814	2.700	2.475	4.639
Ranst	8.076	2.137	1.974	3.965
Pallieterland	47.145	14.564	11.221	21.360
Vlaams Gewest	2.885.810	941.639	704.527	1.239.644

Bron: rijksregister/provinciesincijfers.be

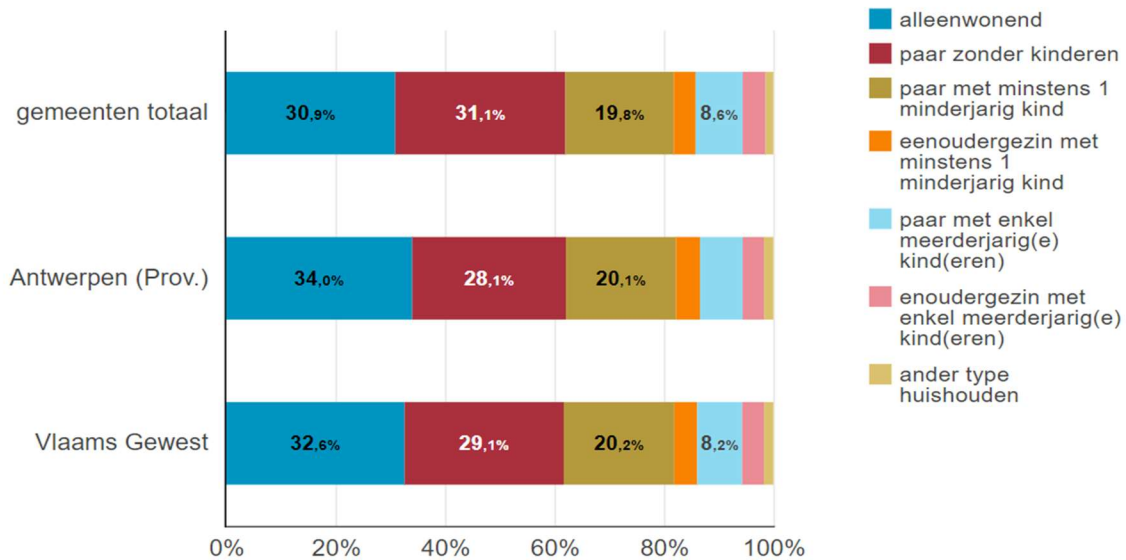
In ELZ Pallieterland zijn er 14.564 huishoudens die uit 1 persoon bestaan. Dit is 30,9% van het totaal aantal huishoudens. Het aandeel alleenstaanden is lager in ELZ Pallieterland dan in het Vlaams Gewest (32,6%).

11.221 huishoudens in ELZ Pallieterland bestaan uit minstens 2 personen met minderjarige kind(eren). Dit is 23,8% van het aantal huishoudens. Het aandeel is lager dan in het Vlaams Gewest (24,4%).

Tot slot zijn er in ELZ Pallieterland ook 21.360 meerpersoonshuishoudens zonder minderjarige kinderen. Dit is 45,3% van de huishoudens.

Meerpersoonshuishouden zonder minderjarige kinderen is het meest voorkomende huishoudenstype in het Vlaams Gewest (43,0% van de huishoudens). In nagenoeg alle ELZ is dit het meest voorkomende huishoudenstype. De enige uitzonderingen zijn ELZ Gent, ELZ Leuven, ELZ Oostende-Bredene en de ELZ Antwerpen en rand, waar alleenwonenden het meest voorkomen.

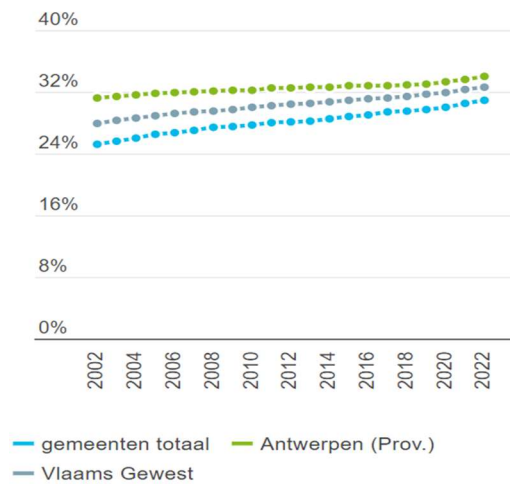
Grafiek 15: huishoudens naar type % tov alle huishoudens (2022)

Bron: rijksregister/provincies.incijfers.be

❖ **Evolutie**

Grafiek 16: evolutie alleenwonenden % tov de private huishoudens (2002-2022)

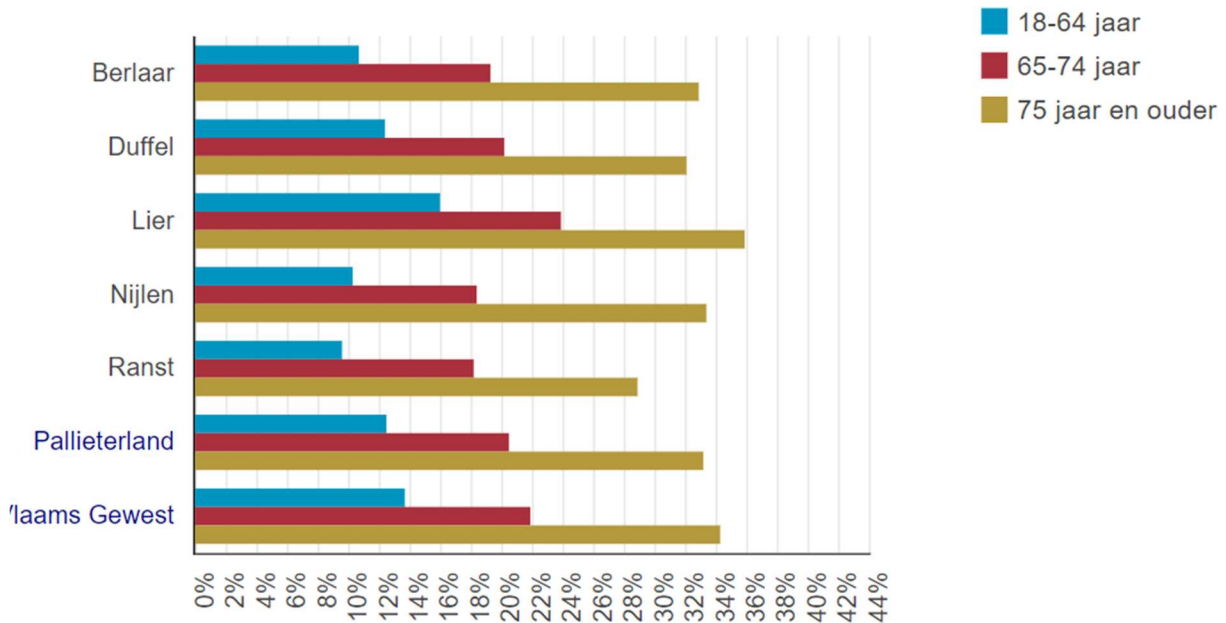

Bron: https://provincies.incijfers.be/databank/report/?id=rapport_wonen&input_geo=gemeente_12009,

In de ELZ Pallieterland, net zoals in het Vlaams gewest en de provincie Antwerpen is er een stijging van de alleenwonenden bij de private huishoudens.

Grafiek 16: alleenwonenden per leeftijdsgroep % tov de leeftijdsgroep (2022)

Bron: rijksregister / provincies in cijfers

Van de plus 75-jarigen wonen er 33 % alleenstaand. Voor de 65 tot 74-jarigen is dit 20%. Deze cijfers liggen in lijn van de cijfers van het Vlaams gewest.

5.6. Gezondheid en zorg

5.6.1. Gezondheidstoestand

Tabel 9: gezondheidstoestand

	statuut chronische aandoeningen (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) [%]. [2021]	prevalentie diabetes per 1.000 personen in de ziekteverzekering [%]. [2021]	gemiddelde BEL-score gezinszorg 65+ [bel-score] [2021]	erkend door DG personen met een handicap (t.o.v. inwoners 18+). [per 1.000] [2022]
Berlaar	13,9	65	27,4	56,17
Duffel	14,0	55	24,4	61,23
Lier	12,7	62	24,2	53,20
Nijlen	12,2	61	25,9	49,17
Ranst	11,6	52	29,0	41,74
Pallieterland	12,7	59	-	51,93
Vlaams Gewest	13,3	61	25,6	62,25

Bron: IMA/ provincies in cijfers.

In de ELZ Pallieterland heeft van 12,7 % van de verzekerden in de ziekteverzekering een statuut van chronische aandoening. Dit aandeel is lager dan gemiddeld in het Vlaams gewest. Per 1000 personen in de ziekteverzekering zijn er 59 met een diabetesbehandeling. Voor het Vlaams gewest zijn dit 61 personen.

De gemiddelde BEL-score van de 65-plussers die thuiszorg ontvangen, bedraagt in het Vlaamse gewest 25,6. Op gemeentelijk niveau varieert de gemiddelde BEL-score van 24,2 voor Lier tot 29 voor Ranst.

Per 1000 18-plussers zijn er ELZ Pallieterland 51,93 erkend door de directeur generaal personen met een handicap. In het Vlaams gewest ligt dit cijfer op 62,25.

➤ Praatcafé diabetes

ELZ Pallieterland organiseert op regelmatige basis praatcafés diabetes <https://www.eerstelijnszone.be/praatcafe-diabetes#diabetes>.

Het praatcafé is een 'samenkomen' van mensen die, op welke manier dan ook, in contact komen met diabetes. In een ontspannen sfeer kan je kennis maken met anderen, nuttige informatie opdoen, ervaringen uitwisselen met anderen en zo het dagelijks 'leven met diabetes' iets beter begrijpen en er beter mee leren omgaan.

Tijdens het driemaandelijks praatcafé diabetes wordt er telkens een deskundige uitgenodigd die een bepaald aspect van diabetes toelicht. Waar mogelijk laten we ook een persoon met diabetes aan het woord.

Na de uiteenzetting van de deskundige is er een pauze met de mogelijkheid een drankje te nuttigen. Dan is er tijd om onderling van gedachten te wisselen en vragen te stellen, te 'praten' met mekaar. Gewoon luisteren kan uiteraard net zo goed.

Overzicht georganiseerde praatcafés diabetes:

Datum	Plaats	Spreker(s)	Thema
07/06/2023	Parochiaal ontmoetingscentrum 't Klooster, Kessel-Dorp 42, 2560 Kessel	dr. De Smet Anthony en dr. Diebels Ian, Heilig Hartziekenhuis Lier & podoloog Kenis Ellen Podopunt	Complicaties bij diabetes: vaat- en voetproblemen
07/03/2023	Openbare Bibliotheek Duffel, Onze-Lieve-Vrouwlaan 1, 2570 Duffel (Breughelzaal - benedenzaal)	Els Broeckx (WGK) en Robin De Cock (Diabetesconventie Lier)	Diabetes: zorgsystemen en voorzieningen (Her)bekijk hier het praatcafé
13/12/2022 19u30-21u30	Locatie: Lokaal DienstenCentrum Balderhuys te Berlaar	Mr. Wim Pelckmans	Wat met je rijbewijs en schuldsaldoverzekerin g bij diabetes Klik hier om het praatcafé te (her)bekijken

<p>13/09/2022 19u30-21u30</p>	<p>Locatie: Gemeenschapscentrum 'Den Boomgaard' - Antwerpsesteenweg 43, 2520 Broechem-Ranst</p>	<p>Mevr. Samera El Bakkali, kinesitherapeut/mandaatassistent Universiteit Antwerpen, effecten/voordelen van beweging Mevr. Kathleen Van Ingelghem, Bewegen Op Verwijzing Coach, voorstelling van het project - getuigenissen van personen met diabetes</p>	<p>Sport, beweging en diabetes? Klik hier om het praatcafé te (her)bekijken</p>
<p>15/03/2022 19u30-21u30</p>	<p>Locatie: Vestiging Campus SAL Lier aan de Mechelsestraat 14, naast het ziekenhuis</p>	<p>Dr. Van Winghem, diabetoloog en een diëtiste van de diabetesconventie van het Heilig Hart Ziekenhuis in Lier</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diabetes, meer dan een hoge suiker alleen... - Dr. Van Winghem C. Endocrinoloog Heilig Hartziekenhuis Lier • Voorstelling OneTouch Reveal Mobiele App • Een gezonde levensstijl als goede basis ter preventie en behandeling van diabetes – Mevr. Lorinke Luyten Diëtiste Heilig Hartziekenhuis Lier <p>Klik hier om het te (her)bekijken</p>

Daarnaast worden er ook heel wat nieuwsbrieven diabetes, op regelmatige basis, gestuurd naar heel wat PZON leden.

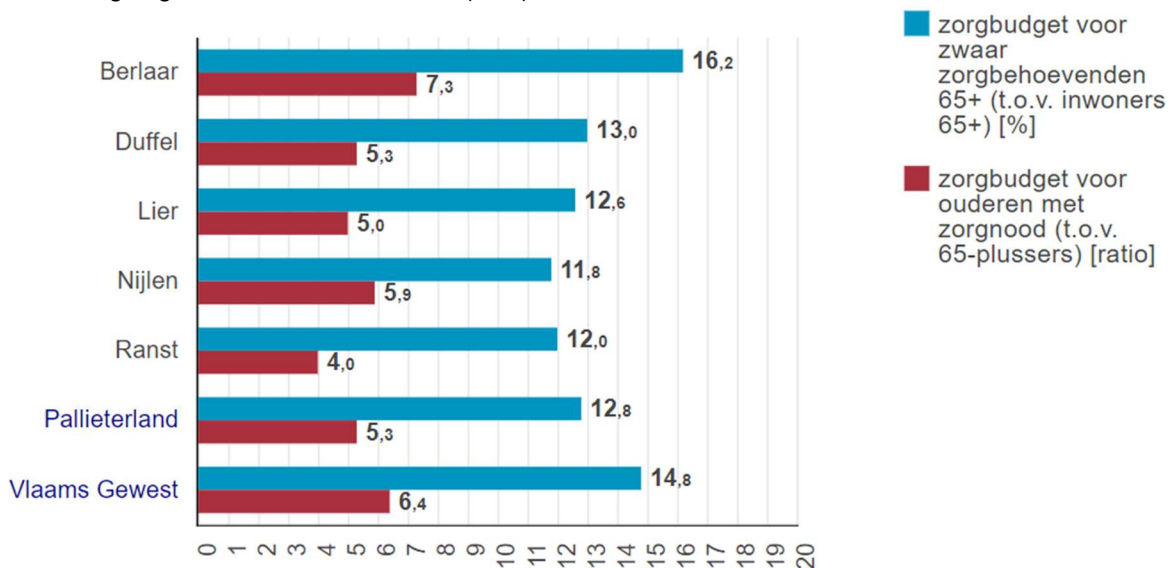
➤ Zorgbudgetten

Tabel 10 zorgbudgetten (2022)

	zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de mantel- en thuiszorg	zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de residentiële zorg	zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden 65+	zorgbudget voor ouderen
Berlaar	320	176	417	187
Duffel	357	273	500	204
Lier	854	426	1.012	405
Nijlen	534	181	582	293
Ranst	432	228	527	174
Pallieterland	2.497	1.284	3.038	1.263
Vlaams Gewest	184.858	75.961	208.089	90.300

Bron: VSB: provincies.incijfers.be

Grafiek 17: zorgbudgetten % tov alle inwoners 65+ (2022)

Bron: VSB/provincies.incijfers.be/directeur-generaal personen met een handicap & Vlaamse sociale bescherming

In ELZ Pallieterland worden 2.497 zorgbudgetten toegekend in een mantel- en thuiszorgsituatie. 1.284 zorgbudgetten worden toegekend omwille van zorg in een residentiële setting.

3.038 zorgbudgetten (thuiszorg en residentiële zorg samen) worden toegekend aan 65-plussers. Dit betekent dat 12,8% van de 65-plussers een zorgbudget krijgt. Dit aandeel is in ELZ Pallieterland lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest.

1.263 ouderen, of 5,3% van de 65-plussers krijgen boven op een zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden ook een zorgbudget voor ouderen. Dit aandeel is lager dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest

➤ Ouderen met dementie

Dementie is een verzamelnaam voor een groep aandoeningen waarbij meerdere stoornissen in het cognitieve functioneren samen optreden. Cognitieve functies zijn onder meer: het geheugen, het leervermogen, het taalgebruik en het kunnen begrijpen en uitvoeren van complexe en dagelijkse handelingen. Doorgaans is dementie chronisch en progressief van karakter. Geheugenverlies staat meestal op de voorgrond, maar dat is niet bij alle vormen zo. De stemming, persoonlijkheid en het gedrag kunnen ook veranderen (<https://www.dementie.be/home/wat-is-dementie/vormen/>).

Onderstaande cijfers zijn gebaseerd op de bevolkingsvooruitzichten van StatBel. Op deze bevolkingsprognose is, rekening houdend met leeftijd en geslacht van de inwoners, het risicomodel van Alzheimer Europe toegepast. Dit risicomodel diende ook als basis voor het dementieplan van minister Beke.

Er is in deze berekening uitgegaan van een gelijkblijvend risico. Twee ontwikkelingen kunnen daar invloed op hebben. Via investeren in preventie en gezonde leefstijl op middelbare leeftijd (40-75 jaar) zou de prevalentie beduidend lager kunnen liggen dan de hier genoemde cijfers. Anderzijds weten we dat mensen met een niet-Westerse etniciteit een fors hoger risico lopen op dementie. Vlaamse gemeenten waar ook onder de ouderen sprake is van een diverse bevolkingssamenstelling, zullen daardoor met hogere aantallen personen met dementie geconfronteerd worden. De bevolkingsprognoses lieten niet toe met deze ontwikkeling richting (super)diversiteit rekening te houden (<https://www.dementie.be/home/wat-is-dementie/prevalentie/>).

Tabel 11: % totaal aan personen met dementie 2018 tov 2035

	Aantal personen met dementie in 2018	Aantal personen met dementie in 2035	Stijging
Ranst	364	619	70,1%
Lier	734	1019	38,8%
Berlaar	233	330	41,6%
Nijlen	435	705	62,1%
Duffel	355	519	46,2%

Bron: <https://www.dementie.be/home/wat-is-dementie/prevalentie/>

De ELZ pallieterland organiseert op regelmatige basis praatcafés dementie.

Het praatcafé is een 'samenkomen' van mensen die, op welke manier dan ook, in contact komen met dementie. In een ontspannen sfeer kan je kennis maken met anderen, nuttige informatie opdoen, ervaringen uitwisselen met anderen en zo het dagelijks 'leven met dementie' iets beter begrijpen en er beter mee leren omgaan.

Tijdens het driemaandelijks praatcafé dementie wordt er telkens een deskundige uitgenodigd die een bepaald aspect van dementie toelicht. Waar mogelijk laten we ook een mantelzorger aan het woord.

Na de uiteenzetting van de deskundige is er een pauze met de mogelijkheid een drankje te nuttigen. Dan is er tijd om onderling van gedachten te wisselen en vragen te stellen, te 'praten' met mekaar. Gewoon luisteren kan uiteraard net zo goed (<https://www.eerstelijnszone.be/praatcafe-dementie-ELZP>).

Overzicht georganiseerd praatcafés dementie:

Datum	Plaats	Spreker(s)	Thema
21-11-2023	WZC Sint-Augustinus, 2590 Berlaar	Luc Van de Ven, klinisch ouderenpsycholoog	Wat betekent het voor mij als mijn partner/familielid dementie krijgt? Hoe ga ik daar mee om?
12-09-2023	Bibliotheek, 2570 Duffel	Herman Wauters, dementie-expert, Regionaal expertisecentrum Orion ism PGN	Dementie is meer dan vergeten Alles wat je wilde weten over dementie
19-06-2023	WZC Sint-Jozef "Grand Café" Koningin Astridlaan 4, 2500 Lier	Advocaat Erik Langerock rond wetgeving omtrent (zorg)volmachten, wils(on)bekwaamheid, ...	Vroeger praten over later
20-03-2023	WZC Heilig Hart, 2560 Nijlen	Kinesisten Sara en Lauranne van Re-integratiepraktijk RE-IN	Meerwaarde van voldoende bewegen voor personen met dementie (Her)bekijk hier het praatcafé
23-11-2022	WZC Millegem, Herentalsebaan19, Ranst	Griet Van Gestel	Voeding en slikproblemen Download pdf: Hand-outs
27-09-2022	LDC Balderhuys, Pastorijstraat 2A, 2590 Berlaar	Herman Wauters, dementie-expert, Regionaal ExpertiseCentrum Dementie Orion	Effecten van muziek op het brein (Her)bekijk hier het praatcafé
13-06-2022	LDC 'de Peerle' Stationsstraat 17-19 2570 Duffel	Dorien Scheirs, ergo in de thuiszorg	Hoe maak ik mijn woning dementievriendelijk? Via deze link kan u het praatcafé (her)bekijken.
21-3-2022	WZC Sint-Jozef Kessel	Notaris Stéphanie Westerlinck	Tips and tricks over zorgvolmacht en erfrecht Dit praatcafé gaat over de zorgvolmacht en bewindvoering voor (jonge) personen met dementie. Via deze link kan u het praatcafé (her)bekijken.
28-09-2021	WZC Paradijs Transvaalstraat 44 2500 Lier	Dr. Francis Krekelbergh en Neuropsycholoog Annelies Schoenmakers	Dementie: Diagnose en opvolging
21-06-2021	WZC Czagani Kapelstraat 64 2520 Broechem	Nadia Hainaut, dementie-expert van ECD Orion ism PGN	Hoe contact houden als praten moeilijker wordt?

			Via deze link kan u dit praatcafé herbekijken.
20-04-2021	WZC Sint-Augustinus Berlaar	Herman Wauters, dementie-expert	De persoon met dementie raakt vermist, wat nu?
14-12-2020	LDC 'de Peerle' Stationsstraat 17-19 2570 Duffel	Annick Peeters, medewerker bij Familiehulp	Hoe organiseer je het dagdagelijkse leven met een persoon met dementie? In tijden van corona - tijdens feestdagen
24-09-2020	LDC "De Geburen" Kerkeblokken 11 2560 Nijlen	Herman Wauters, dementie-expert	Veerkracht bij mantelzorgers voor personen met dementie Hoe veerkracht verhogen in tijden van stress - Corona?
21-01-2020	WZC Paradijs Transvaalstraat 44 2500 Lier	Prof. dr. Manu Keirse	Dementie. Omgaan met verlies

WZC = woonzorgcentrum

LDC = lokaal dienstencentrum

Daarnaast worden ook op regelmatige basis nieuwsbrieven verspreid bij de diverse geïnteresseerden.

5.6.2. Preventieve gezondheid

➤ Bevolkingsonderzoeken

Tabel 12: totale dekkingsgraad bevolkingsonderzoeken kankerscreening (2021)

	totale dekkingsgraad borstkankerscreening (t.o.v. vrouwen 50-69 jaar)	totale dekkingsgraad baarmoederhalskankerscreening (t.o.v. vrouwen 25-64 jaar)	totale dekkingsgraad darmkankerscreening (t.o.v. 51-74 jaar)
Berlaar	66,6	64,4	65,7
Duffel	63,5	64,9	65,0
Lier	62,1	61,8	61,8
Nijlen	68,8	65,9	68,6
Ranst	67,7	68,9	69,1
Pallieterland	65,3	64,7	65,6
Vlaams Gewest	63,5	63,6	64,1

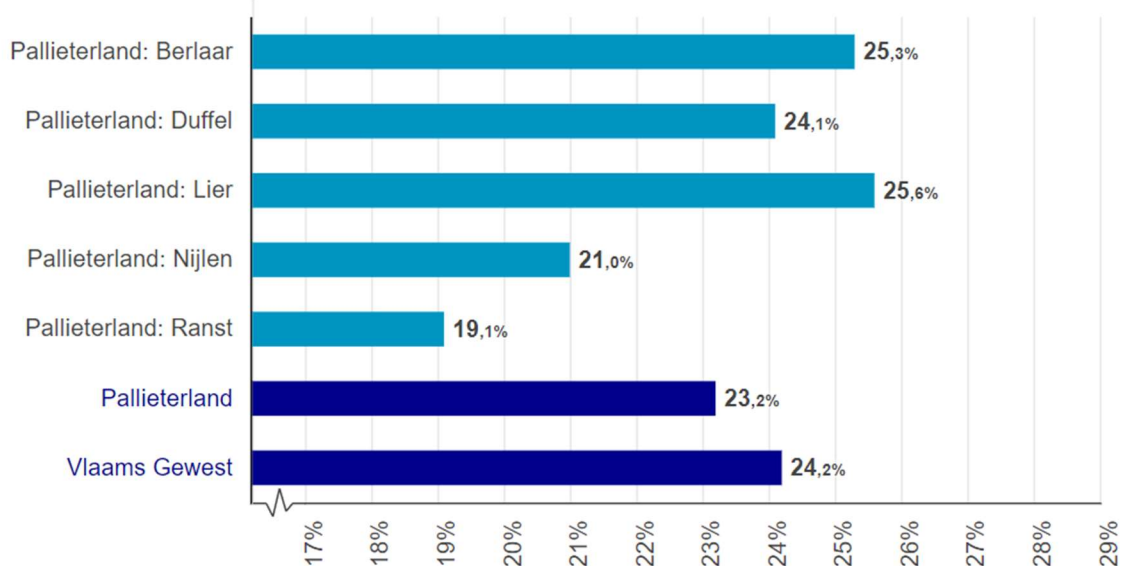
Bron: centrum voor kankeropsporing vzw, stichting kankerregister/provincies.incijfers.be

In de ELZ Pallieterland bedraagt de totale dekkingsgraad voor de borstkankerscreening 65,3%. Dit aandeel is hoger dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest. Voor de totale dekkingsgraad voor de baarmoederhalskankerscreening is dit 64,7%. Dit aandeel is hoger dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest. Verder bedraagt de totale dekkingsgraad voor de darmkankerscreening 65,6%. Dit aandeel is hoger dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest.

Via een intermutualistisch project vraagt het Centrum voor Kankeropsporing (CvKO) de hulp van de ziekenfondsen om via community based gezondheidsbevorderende interventies de deelname aan kankerscreening te verhogen in wijken waar de deelnamegraad lager ligt dan het streefdoel. De globale responsgraad voor het bevolkingsonderzoek voor borstkanker in de ELZ Pallieterland was het laagst voor Lier (62.1%) in 2021. Het streefdoel is 75%. De focus zal voornamelijk liggen op het bereik van kwetsbare doelgroepen omdat uit onderzoek blijkt dat zij minder deelnemen dan het Vlaamse gemiddelde. Om het succes van de interventies, alsook het draagvlak zo groot mogelijk te maken, speelt de betrokkenheid van lokale relevante actoren een cruciale rol in dit project (<https://www.cvko.vlaanderen/>)

Tabel 13: geen tandarts bezoek tijdens de laatste 3 jaar tov personen in de ziekteverzekering (2021)

Bron: IMA/provincies in cijfers

In het werkingsgebied van ELZ Pallieterland ging 23,2% van de inwoners de laatste 3 jaar niet naar een tandarts. Dit aandeel is lager dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest. Duffel, Berlaar en Lier scoren echter hoger.

5.6.3. Geneesmiddelengebruik

Voor het gebruik van psychofarmaca werd de IMA databank geconsulteerd. Cijfers van 2020 werden hierbij geconsulteerd en vergeleken met cijfers van de provincie Antwerpen en het Vlaams gewest.

Psychofarmaca (ambulant) - 2020 - Gemeenten [5]

	% gebruikers antidepressiva [percentage]	% gebruikers antipsychotica [percentage]	% gebruikers stimulantia [percentage]	% gebruikers medicatie tegen alcoholverslavin [percentage]	Volume DDD antidementia per 1.000 rechthebbenden per dag [Aantal per 1000 per dag]
Gemeente Duffel	12,9	4,1	3,0	0,23	13,4
Gemeente Ranst	10,4	2,5	4,4	0,13	15,5
Gemeente Nijlen	10,8	2,5	2,6	0,13	13,8
Gemeente Berlaar	11,9	2,6	2,1	0,14	7,2
Gemeente Lier	11,7	3,2	3,1	0,16	9,8
Eerstelijnszone Pallieterl...	11,5	3,0	3,1	0,16	12,0
Gewest Vlaams Gewest	12,3	3,4	2,7	0,20	13,1
Provincie Antwerpen	10,9	3,0	2,5	0,17	13,0

Bron: <https://atlas.ima-aim.be/databanken/?rw=1&lang=nl>

Het percentage gebruik van antidepressiva, antipsychotica, medicatie tegen alcoholverslaving en antidementia in de ELZ Pallieterland scoort lager dan de cijfers uit het Vlaams gewest. Het percentage gebruikers stimulantia scoort echter hoger.

Psychofarmaca (ambulant) - Gemeenten [5]

	% gebruikers antidepressiva [percentage]		% gebruikers antipsychotica [percentage]		% gebruikers stimulantia [percentage]		% gebruikers medicatie tegen alcoholverslaving [percentage]		Volume DDD antidementia per 1.000 rechthebbenden per dag [Aantal per 1000 per dag]	
	2016	2021	2016	2021	2016	2021	2016	2021	2016	2021
Gemeente Duffel	14,0	13,7	4,1	4,1	3,0	2,9	0,31	0,23	15,4	15,0
Gemeente Ranst	10,3	11,0	2,6	2,6	3,1	4,7	0,11	0,15	13,3	13,0
Gemeente Nijlen	10,3	11,6	2,5	2,5	2,6	2,8	0,12	0,16	9,9	12,4
Gemeente Berlaar	11,4	12,4	2,8	2,6	3,2	2,4	0,06	0,15	13,5	10,4
Gemeente Lier	11,1	12,2	3,2	3,1	3,1	3,2	0,16	0,19	12,3	7,8
Eerstelijnszone Pallieterl...	11,3	12,2	3,1	3,0	3,0	3,2	0,16	0,18	12,6	11,2
Gewest Vlaams Gewest	12,0	12,8	3,5	3,5	2,6	2,9	0,21	0,20	15,8	13,1
Provincie Antwerpen	10,6	11,3	3,0	3,0	2,5	2,7	0,18	0,17	15,6	12,6

Bron: <https://atlas.ima-aim.be/databanken/?rw=1&lang=nl>

Wanneer de cijfers van 2016 worden vergeleken tov 2021 stijgen de cijfers van de ELZ Pallieterland voor het gebruik van anti-depressiva, stimulantia, medicatie tegen alcoholverslaving. Er is een daling in het gebruik van anti-psychotica en antidementia.

5.6.4. HH Lier

Het Heilig Hartziekenhuis is een algemeen ziekenhuis gelegen te Lier. Het regionale ziekenhuis verzorgt jaarlijks tienduizenden patiënten, en biedt de gebruikelijke algemene diensten aan, onder meer chirurgie, kraamafdeling, geriatrie, intensieve zorgen, oncologie, psychiatrie, en revalidatie.

Het Heilig Hartziekenhuis behoort, samen met het Imeldaziekenhuis in Bonheiden, het Sint-Maarten ziekenhuis in Mechelen en het AZ Jan Portaels in Vilvoorde, tot het Briant ziekenhuisnetwerk.

Met maar liefst 97% behaalde het Heilig-Hartziekenhuis Lier een uitzonderlijk hoge score bij het verkrijgen van de NIAZ-accreditatie (Nederlands Instituut voor Accreditatie in de Zorg).

Het Heilig-Hartziekenhuis Lier startte anderhalf jaar geleden als vijfde ziekenhuis in Vlaanderen met Productive Ward, een op Lean gebaseerde methodiek om medewerkers meer autonomie en verantwoordelijkheid te geven (<https://www.heilighartlier.be/>).

Daarnaast is het ook belangrijk om doelstellingen, actieplannen en cijfers vanuit het regionaal zorgstrategisch plan van het algemeen ziekenhuisnetwerk op te volgen. In 2022 is er een overleg gepland tussen het bestuur van de ELZ Pallieterland en de directie van het HH ziekenhuis.

5.6.5. Wijkgezondheidscentrum de Zilveren Knoop

Het wijkgezondheidscentrum de zilveren knoop, gelegen te Lier, is een eerstelijnsgezondheidszorgdienst voor ziektepreventie en promotie waarbij de patiënt in zijn totaliteit centraal staat. De organisatie is laagdrempelig in al zijn aspecten: voor de financiële toegankelijkheid wordt er gewerkt via het forfaitaire betalingssysteem. De werking is interdisciplinair; er is een samenwerking met huisartsen, verpleging, maatschappelijk werk, eerstelijnspsychologe en ondersteunende disciplines. Door het bevorderen van gezonde leefomstandigheden via gezondheidspromotie en participatie aan lokale initiatieven wordt er ook wijkgericht gewerkt. De organisatie is pluralistische ingesteldheid.

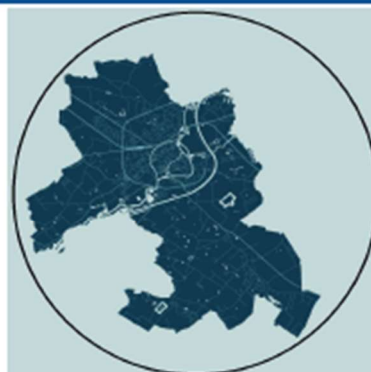
wijkgezondheidscentrum De Zilveren Knoop

Wijkgezondheidscentrum De Zilveren Knoop is een forfaitaire groepspraktijk waar je terecht kan voor eerstelijnszorg.

JAARVERSLAG 2022

2500 Lier
Koningshooikt

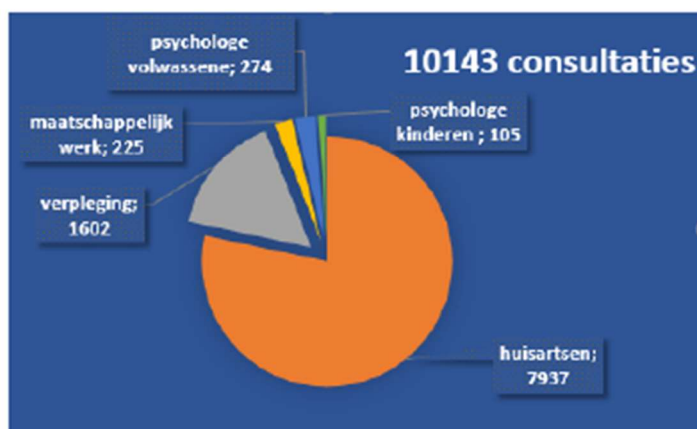
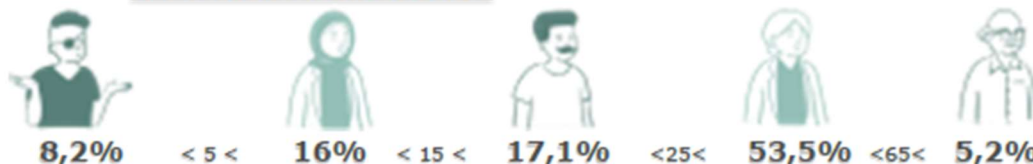
1590 patiënten
1456 forfaitpatiënten
6 gratis
95 OCMW/derde betaler/éénmalig
33 fedasil

390 nieuwe forfaitpatiënten in 2022
146 patiënten uitgeschreven in 2022

Gemiddelde leeftijd was
29,93 jaar

LEEFTIJDVERDELING

61,8% patiënten
met VT

Tevens is er ook een palliatief netwerk Mechelen. Deze pluralistische organisatie is actief in het arrondissement Mechelen. De hulpverleners, patiënten en naasten uit de ELZ kunnen hier terecht voor begeleiding en informatie rond palliatieve zorg, levenseinde en vroegtijdige zorgplanning

5.6.6. Mentaal welbevinden

Tabel 14: burgerbevraging thema gezondheid

	Geeft het cijfer 7 op 10 voor geluk
Nijlen	83 %
Lier	82 %
Duffel	85 %
Berlaar	85 %
Ranst	86 %

Bron: <https://gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/thema/zorg-en-gezondheid>

Deze cijfers geven het aandeel inwoners weer dat zichzelf minstens een 7 op 10 geeft voor geluk. Het geluksgevoel is nauw verbonden met iemands gezondheid. Maar naast gezondheid dragen ook sociale contacten en de leefomstandigheden bij tot geluk. Specifieke cijfers betreffende psychisch welbevinden zijn niet beschikbaar per gemeente.

- Samen tegen eenzaamheid

In de ELZ Pallieterland is het project 'samen tegen eenzaamheid' uitgewerkt (https://www.eerstelijnszone.be/samen-tegen-eezaamheid#samen_tegen_eezaamheid).

Vanuit het project HealthLi Buurtkompas – een project om gezondheidsvaardigheden te versterken – werden er projectmatig 3 gidsen uitgewerkt. Een gids voor inwoners, een gids voor hulpverleners in de eerste lijn en een gids voor lokale besturen en organisaties.

De ontwikkeling van de gidsen gebeurde in samenwerking met de Thomas More Hogeschool en met financiële steun van het Fonds dr. Daniël De Coninck.

Er werden 3000 gidsen gedrukt voor inwoners en 300 gidsen voor hulpverleners. Hiervan zijn er reeds 1700 Gidsen voor burgers en 275 gidsen voor organisaties verdeeld zijn ondertussen.

Deze zijn te verkrijgen o.a. bij de 5 Bibliotheken, huisartsenpraktijken, apothekers, ziekenhuis HeiligHart Lier, Psychiatrisch ziekenhuis Duffel, lokale besturen en afhaalpunten (burgers), zelfstandige psycholoog/orthopedagoog, woonzorgcentra (zorggroep zusters van Berlaar), LDC, DLO Lier, Wit-Gele Kruis Lier, volkswoningen Duffel, vzw De Lier, CAW Boom-Mechelen-Lier, vrijwilliger patiëntenorganisatie, Lost & Co, OKRA regio, Wijkgezondheidscentrum de zilveren knoop, Samana, CLB's en scholen

- UPC Duffel

Het Universitair Psychiatrisch Centrum Duffel (UPC Duffel) is een universitair opname- en behandelcentrum voor volwassenen met psychiatrische problemen gelegen te Duffel Het bestaat uit:

- Het Universitair Psychiatrisch Centrum Duffel.
- Het Psychiatrisch Verzorgingstehuis Schorshaegen, met een campus in Duffel en een campus in Heist-op-den-Berg
- Este, bestaande uit een initiatief Beschut Wonen (met huizen te Duffel, Mechelen, Lier, Boom en Koningshooikt), activering, een mobiel team en een revalidatiecentrum (RC Pastel).

Het UPC Duffel maakt deel uit van het netwerk Emergo, een samenwerkingsverband voor gemeenschapsgerichte geestelijke gezondheidszorg in regio Mechelen.

Opnames UPCD 2022 – per regio en geslacht

Regio	Man			Vrouw			Totaal	
	#	Kolom%	Rij%	#	Kolom%	Rij%	#	Kolom%
Bonstato	80	8%	45%	96	8%	55%	176	8%
Klein-Brabant Vaartland	86	8%	49%	90	7%	51%	176	8%
Mechelen-Katelijne	179	18%	53%	156	12%	47%	335	15%
Pallieterland	218	21%	50%	215	17%	50%	433	19%
Rupelaar	94	9%	47%	108	9%	53%	202	9%
Buiten_Emergo	356	35%	38%	590	47%	62%	946	41%
Blanco (buitenland)	5	0%	42%	7	1%	58%	12	1%
Eindtotaal	1018	100%	45%	1262	100%	55%	2280	100%

Detail Pallieterland Gemeente	Man			Vrouw			Totaal	
	#	Kolom%	Rij%	#	Kolom%	Rij%	#	Kolom%
Berlaar	12	6%	41%	17	8%	59%	29	7%
Duffel	92	42%	49%	95	44%	51%	187	43%
Lier	72	33%	46%	83	39%	54%	155	36%
Nijlen	25	11%	69%	11	5%	31%	36	8%
Ranst	17	8%	65%	9	4%	35%	26	6%
Eindtotaal	218	100%	50%	215	100%	50%	433	100%

Opnames 2022 UPCD – per regio en leeftijd

Regio	15-64 jaar			65 jaar en meer			Totaal		Gemiddelde leeftijd
	#	Kolom%	Rij%	#	Kolom%	Rij%	#	Kolom%	
Bonstato	144	8%	82%	32	7%	18%	176	8%	44,85
Klein-Brabant Vaartland	138	8%	78%	38	8%	22%	176	8%	48,14
Mechelen-Katelijne	260	14%	78%	75	16%	22%	335	15%	46,97
Pallieterland	353	20%	82%	80	17%	18%	433	19%	48,39
Rupelaar	178	10%	88%	24	5%	12%	202	9%	47,25
Buiten_Emergo	721	40%	76%	225	47%	24%	946	41%	47,96
Blanco (buitenland)	11	1%	92%	1	0%	8%	12	1%	44,92
Eindtotaal	1805	100%	79%	475	100%	21%	2280	100%	47,59

Detail Pallieterland Gemeente	15-64 jaar			65 jaar en meer			Totaal		Gemiddelde leeftijd
	#	Kolom%	Rij%	#	Kolom%	Rij%	#	Kolom%	
Berlaar	20	6%	69%	9	11%	31%	29	7%	51,28
Duffel	154	44%	82%	33	41%	18%	187	43%	48,37
Lier	130	37%	84%	25	31%	16%	155	36%	47,45
Nijlen	30	8%	83%	6	8%	17%	36	8%	48,97
Ranst	19	5%	73%	7	9%	27%	26	6%	50,15
Eindtotaal	353	100%	82%	80	100%	18%	433	100%	48,39

leeftijd bij opname = dichtstbijzijnde leeftijd op het moment van opname

Uit de cijfers van 2022 blijkt dat er heel wat inwoners van de ELZ Pallieterland worden opgenomen op de diverse afdelingen. 19% van de opnames of 433 patiënten kwamen uit de ELZ. Dit meer dan de naburige ELZ's. Binnen de ELZ kwamen de meeste opnames uit Duffel (43%) gevolgd door Lier (36%). De gemiddelde leeftijd van de opnames bedroeg 48,39 jaar. Dit is gemiddeld hoger dan de andere ELZ's.

- Netwerktafel

In de ELZ Pallieterland is er een netwerktafel GGZ opgericht.

Op deze NWT worden casussen besproken die bij de verschillende 1ste-lijnspartners als complex worden ervaren. Op deze NWT zijn verschillende diensten vertegenwoordigd. Er is een vaste afvaardiging vanuit het mobiel crisisteam Emergo (MTE) en het CAW. Daarnaast zijn er ook afvaardigingen van het CGG, de sociale woonpartners en de sociale diensten van de steden/gemeenten. Het MTE organiseert deze NWT. (<https://www.netwerkemergo.be/multiteam-2800/>). Iedereen aan de tafel kan een casus inbrengen. Gemiddeld 1 keer per maand worden deze NWT georganiseerd. Casussen worden dan multidisciplinair besproken waarna er afspraken worden gemaakt. Indien nodig zal de MTE verantwoordelijke, eventueel samen met een betrokkene, een beperkt aantal keren langs gaan om een verdere inschatting te maken. Er zijn ook afspraken gemaakt met het mobiel crisisteam Emergo. Wanneer er een psychiatrisch acute toestand aanwezig is wordt de hulp van het mobiel crisis team Emergo ingeroepen. De netwerktafel medewerkers gaan creatief aan de slag om zo goed mogelijk aansluiting te vinden. Vaak moet er aanklampend gewerkt worden. Aanmeldingen kunnen gebeuren via de verantwoordelijke netwerktafel.

- CGG De Pont

Het CGG De Pont is een tweedelijnsvoorziening met vestigingsplaatsen te Boom, Lier en Mechelen en biedt preventie en ambulante hulpverlening voor zowel kinderen en jongeren als volwassenen en ouderen met ernstige psychologische problemen en psychiatrische stoornissen. Het CGG werkt enkel op verwijzing, dwz dat je bij het CGG terecht kan indien je verwezen wordt door je huisarts of een andere professionele hulpverlener uit de welzijns- of gezondheidszorg. De hulpverleningsteams zijn multidisciplinair samengesteld met o.a. psychiaters, psychologen, maatschappelijk werkers, logopedisten, ... (<https://www.centrageestelijkegezondheidszorg.be/cgg/de-pont>)

- Emergo

Emergo is een samenwerkingsverband voor gemeenschapgerichte geestelijke gezondheidszorg in regio Mechelen. GGZ-organisaties en partners uit zorg, welzijn en andere sectoren bundelen samen met ervaringsdeskundigen en familieleden de krachten. Dit doen ze om ondersteuning, zorg en contact te bieden aan volwassenen met een psychische kwetsbaarheid. In kader van de nieuwe conventie eerstelijnspsychologische hulp is er ook al een intentieverklaring met de eerstelijnszones ondertekend (<https://www.netwerkemergo.be/>).

5.6.7. *Bewegen op verwijzing*

Via het project 'Bewegen op verwijzing' motiveert een arts of zorgverlener zijn patiënt om meer te bewegen met een verwijsbrief naar een Bewegen Op Verwijzing-coach. Via professionele coaching en een beweegplan op maat motiveert zo'n coach de deelnemer om te werken aan een actieve levensstijl. (<https://www.eerstelijnszone.be/bewegen-op-verwijzing-bov-elz-pallieterland#:~:text=BOV%3A%20meer%20info%20je%20Bewegen%20Op%20Verwijzing%3F,werken%20aan%20een%20actieve%20levensstijl.>)

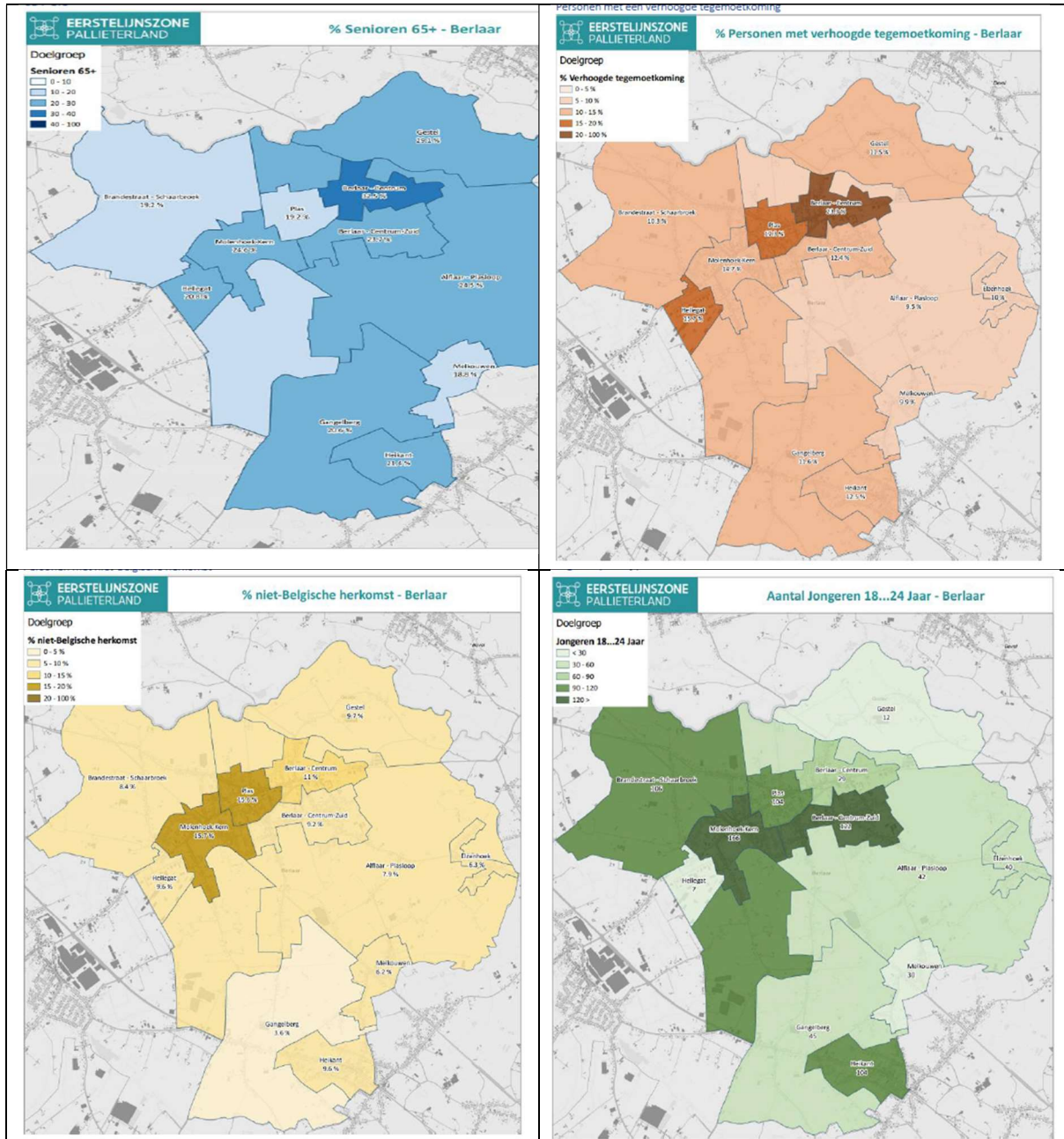
Binnen de ELZ Pallieterland loopt dit project in Lier, Nijlen, Berlaar en Ranst. Hierbij hebben al verschillende consultaties plaatsgevonden.

5.6.8. Covid vaccinatie

Vanuit populatiemanagement in het begin van de Covid pandemie werden de verschillende risicogroepen per gemeenten in kaart gebracht. In overleg met de lokale besturen werd bekeken op welke manier deze doelgroepen best bereikt konden worden. Na analyse werden volgende risicodoelgroepen weerhouden: personen 65+, personen met een verhoogde tegemoetkoming, personen niet-Belgische herkomst, personen met een verhoogde tegemoetkoming.

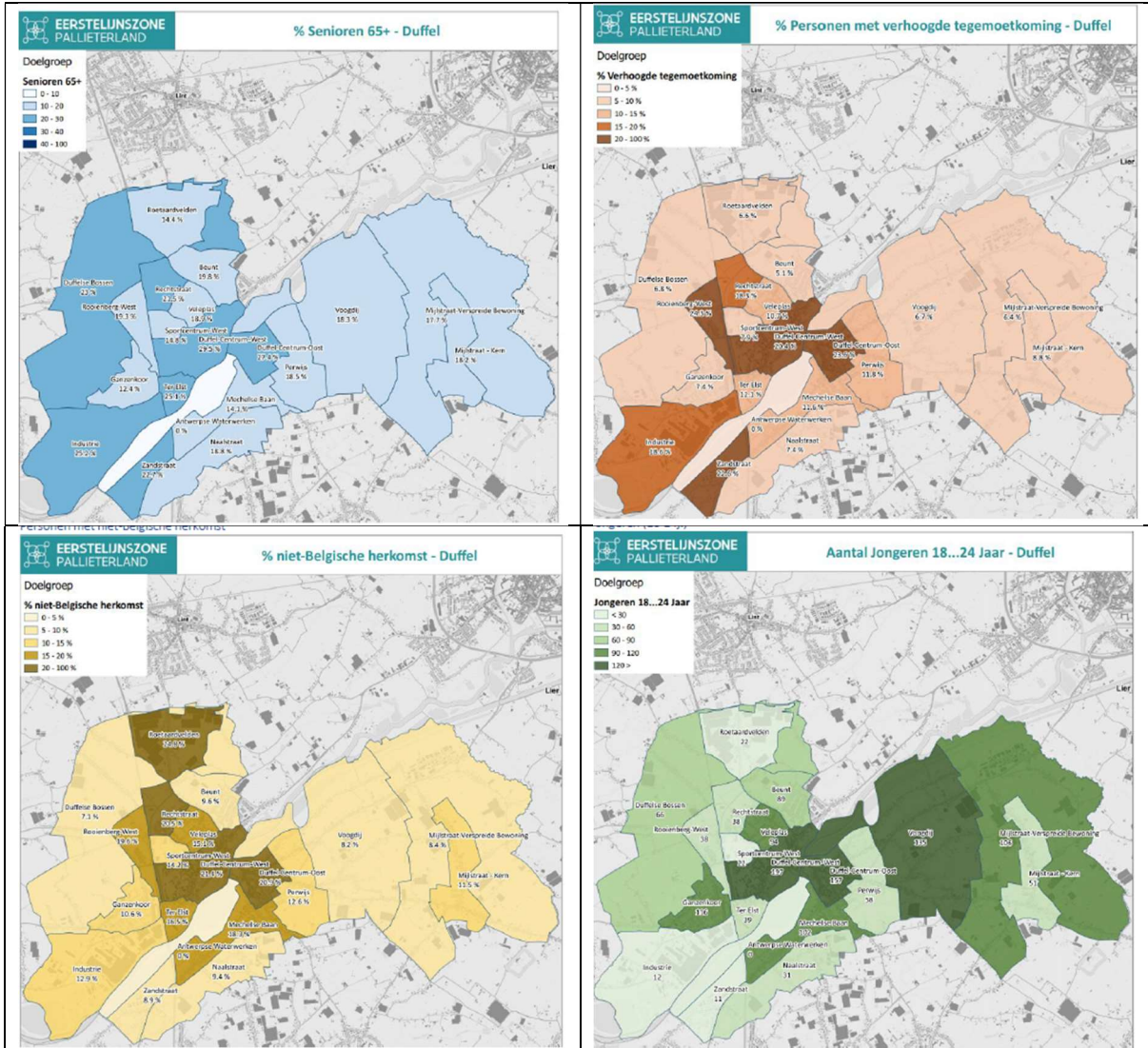

Gemeente Berlaar:

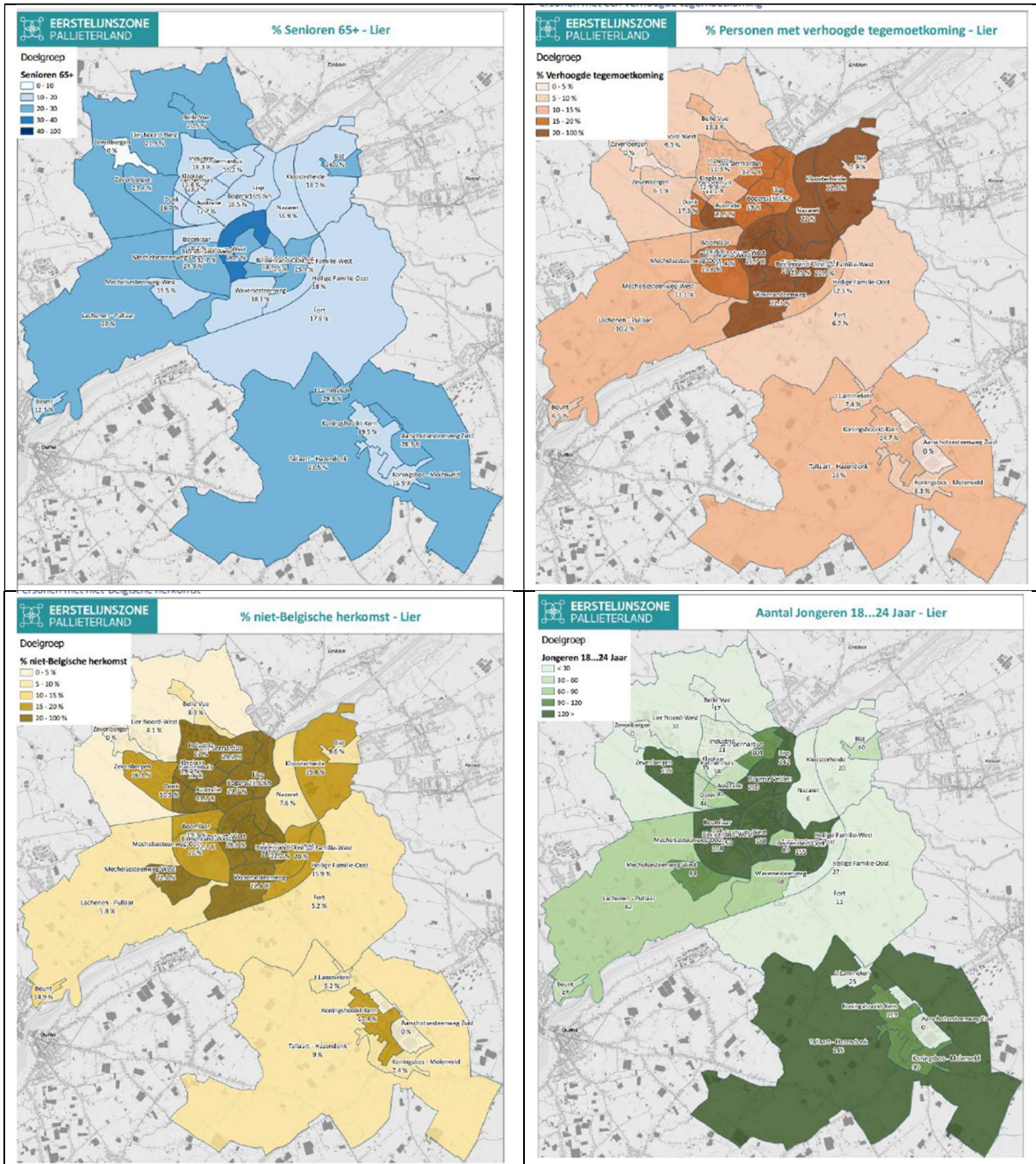

Gemeente Duffel:

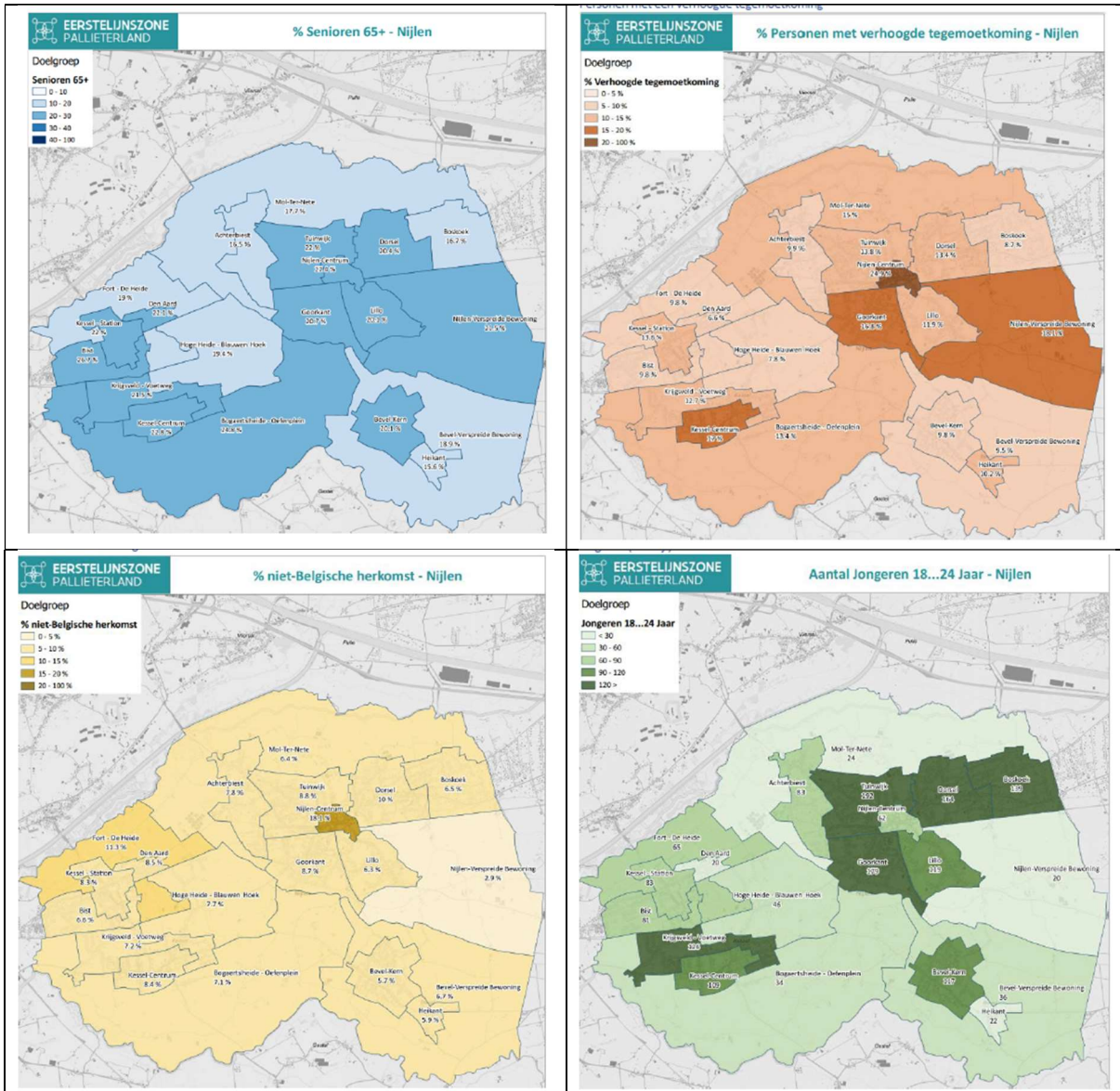

Gemeente Lier:

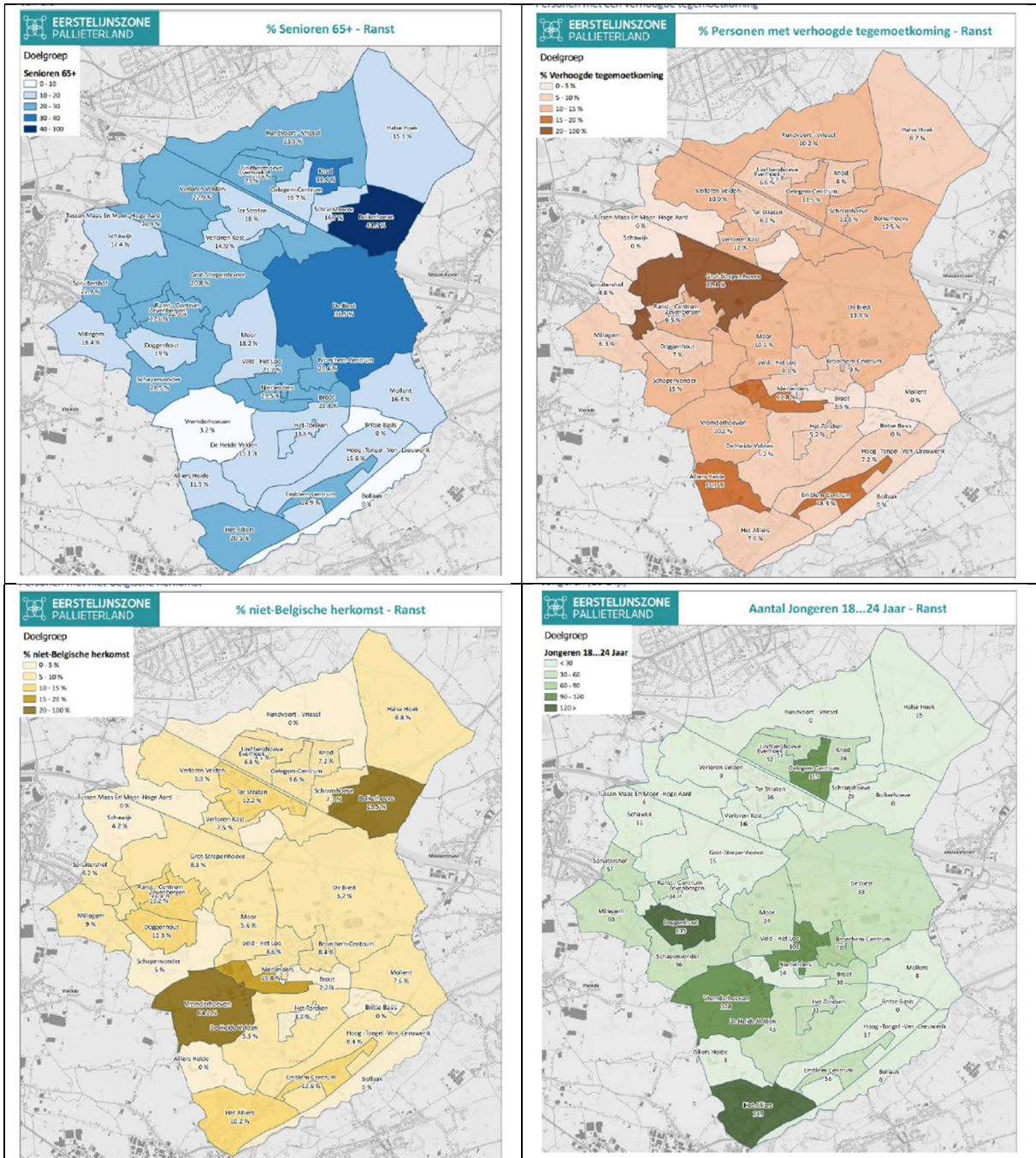

Gemeente Nijlen:

Gemeente Ranst:

Deze strategie van populatiemanagement bleekt de juiste te zijn voor onze ELZ. De ELZ Pallieterland kan terugblikken op een geslaagde vaccinatieperiode waarbij onze vaccinatiecijfers hoger scoorden dan het Vlaams gemiddelde.

Tabel 15 : cijfers vaccinatiecampagne ELZ Pallieterland

	Deels	Basisvaccinatie	Booster 1	Booster 2	Herfstvaccinatie
Berlaar	10270	10218	8753	679	5330
Nijlen	20067	19976	17075	1169	10232
Lier	31666	31466	26474	2038	16087
Ranst	17206	17081	14604	1015	9157
Duffel	15305	15214	13008	1200	8295

Bron: vaccinatiecijfers ELZ Pallieterland

6. Sociaal-economische gegevens

Om een duidelijk beeld te krijgen over de sociaal economische positie van de ELZ populatie is het belangrijk om een goed overzicht te krijgen over verschillende factoren zoals o.a. armoede. In onderstaande paragrafen worden verschillende items hiervan toegelicht.

6.1. Inkomens

6.1.1. Fiscaal inkomen

Tabel 16 fiscaal inkomen (2020)

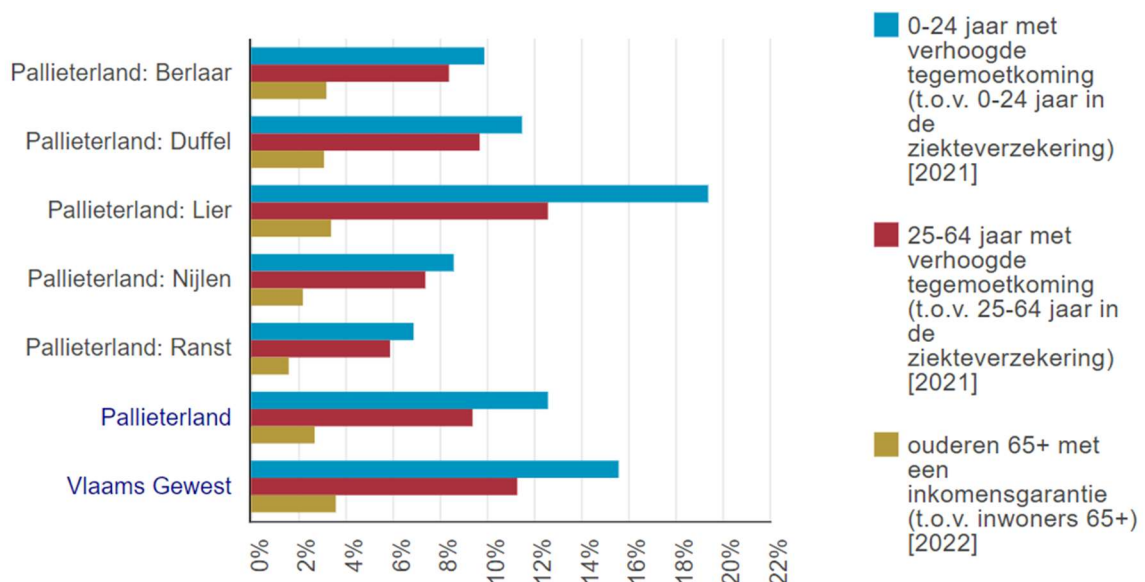
	gemeenten totaal	Antwerpen (Prov.)	Vlaams Gewest
gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner	22.058	20.558	21.035
gemiddeld netto belastbaar inkomen per gewijzigde verbruikseenheid	32.827	30.612	31.248

bron: statbel/provincies in cijfers

Het gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner van de ELZ Pallieterland samen bedraagt 22.058 euro. Het gemiddeld netto belastbaar inkomen per gewijzigde verbruikseenheid voor de ELZ Pallieterland bedraagt 32.827 euro.

6.1.2. Tegemoetkomingen

Tabel 17: verhoogde tegemoetkoming bij 0-64 jarigen en IGO bij 65 plussers % tov de leeftijdsgroep

Bron: IMA/provincies in cijfers/federale pensioendienst

12,6% van de kinderen en jongeren (0-24 jaar) in de ELZ Pallieterland heeft een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Dit betekent dat dit kinderen en jongeren zijn die opgroeien

in een gezin met een laag inkomen. Het aandeel in ELZ Pallieterland is lager dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest.

9,4% van de bevolking van 25-64 jaar in ELZ Pallieterland heeft een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Dit aandeel is lager dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest.

Tot slot ontvangt 2,7% van de ouderen (65+) een inkomensgarantie voor ouderen. Dit aandeel is lager dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest.

6.1.3. Inkomensgarantie voor ouderen (IGO) en gewaarborgd inkomen voor bejaarden (GIB)

Tabel 18: rechthebbenden op een IGO/GIB

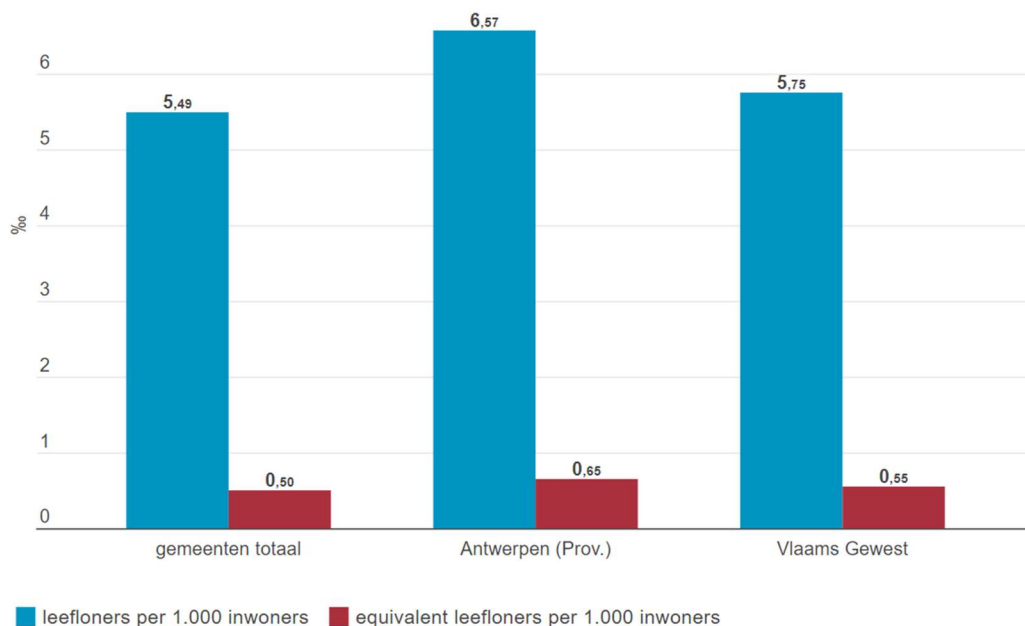
	<u>ouderen met een inkomensgarantie (IGO of GIB)</u> [aantal]	<u>65+ met een inkomensgarantie (IGO of GIB)</u> (t.o.v. 65+) [%]
gemeenten totaal	649	2,7
Antwerpen (Prov.)	15.585	4,1
Vlaams Gewest	50.842	3,6

Bron: federale pensioendienst/provincies.incijfers.be

In de ELZ Pallieterland ontvangt 2,7 % van 65-plussers een IGO of GIB. Dit is minder dan het Vlaams gewest en de provincie Antwerpen.

6.1.4. Leefloon en equivalent leefloon

Grafiek 17: rechthebbenden van een leefloon en een equivalent van een leefloon per 1000 inwoners (2021)

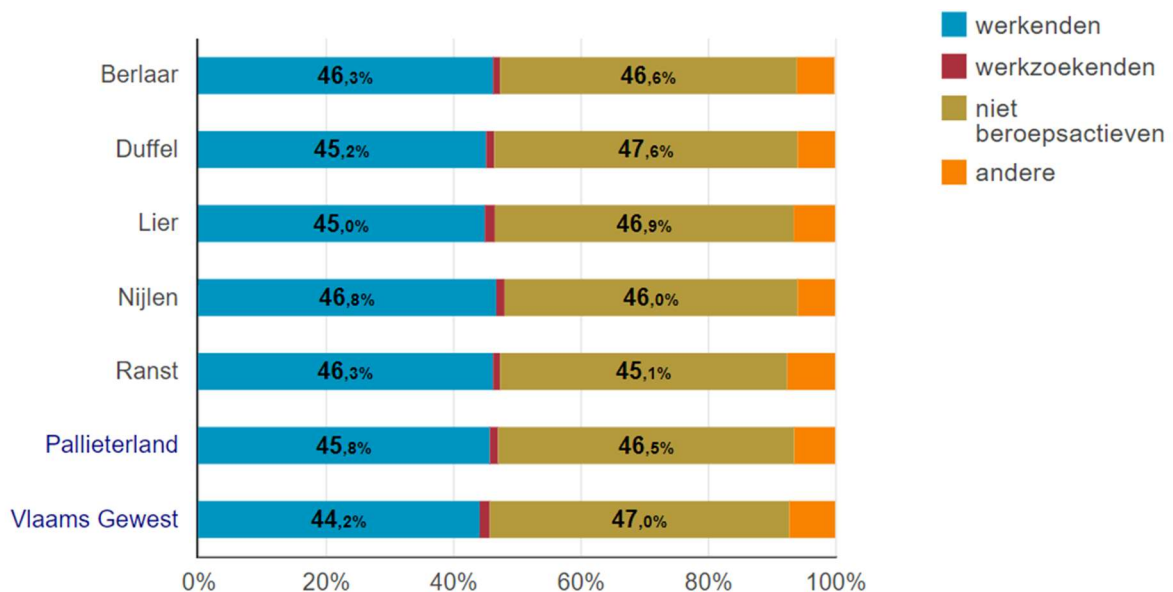

Bron: POD MI/provincies.incijfers.be

Bovenstaande grafiek geeft het aandeel rechthebbenden op een leefloon en op een equivalent leefloon weer per 1.000 inwoners. Het gaat om de rechthebbenden voor alle gekozen gebieden *samen*. Er zijn 599 rechthebbenden op een leefloon, dit is 5,49 op 1.000 inwoners. Er zijn 54 rechthebbenden op een equivalent leefloon, dit is 0,50 op 1.000 inwoners.

6.2. Socio-economische positie

Grafiek 18: socio-economische positie % tov alle inwoners (2021)

Bron: DWH AM&SB.KSZ/provincies.incijfers.be

De Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) berekent voor elke persoon een socio-economische positie.

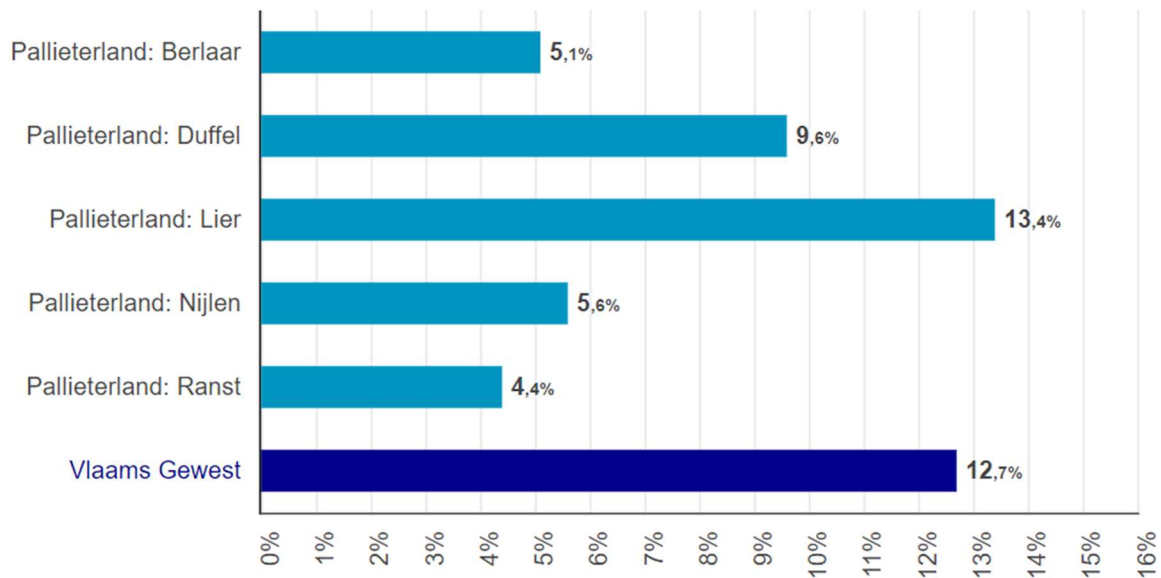
Er wordt in eerste instantie een onderscheid gemaakt tussen de werkende bevolking, de werkzoekende bevolking, en de niet-beroepsactieve bevolking.

In vergelijking met het Vlaams Gewest is er in de ELZ Pallieterland een groter aandeel werkenden, een ongeveer even groot aandeel werkzoekenden, een kleiner aandeel niet-beroepsactieven en een kleiner aandeel 'anderen'.

6.3. Kansarmoede index

Grafiek 18: kansarmoede-index kind en gezin (2021)

Bron: opgroei-kansarmoede index/provincies.incijfers.be

De kansarmoede-index van Kind en Gezin is een inschatting van het aandeel kinderen van 0 tot 3 jaar dat opgroeit in een kansarm gezin. Omdat het om kleine aantallen gaat, neemt Kind en Gezin hiervoor een gemiddelde over drie jaar. De kansarmoede wordt ingeschat door de regioverpleegkundigen tijdens de contacten bij gezinnen aan huis. Een gezin dat op minstens drie van de onderstaande criteria scoort, wordt daarbij beschouwd als kansarm:

- Het maandinkomen van een gezin
- De arbeidssituatie van de ouders
- De opleiding van de ouders
- De huisvesting
- De ontwikkeling van de kinderen
- De gezondheid

De kansarmoede-index van Kind en Gezin bedraagt 12,7 voor het Vlaams Gewest. De waarden voor de gemeenten van de ELZ Pallieterland variëren van 4,4 in Pallieterland: Ranst tot 13,4 in Pallieterland: Lier.

6.4. Betalingsmoeilijkheden

Tabel 19: kredietnemers met achterstallige lening op afbetaling en achterstallige afbetaling op hypothecair krediet (aantal en aandeel t.o.v. alle leningen op afbetaling en hypothecaire kredieten) (2023)

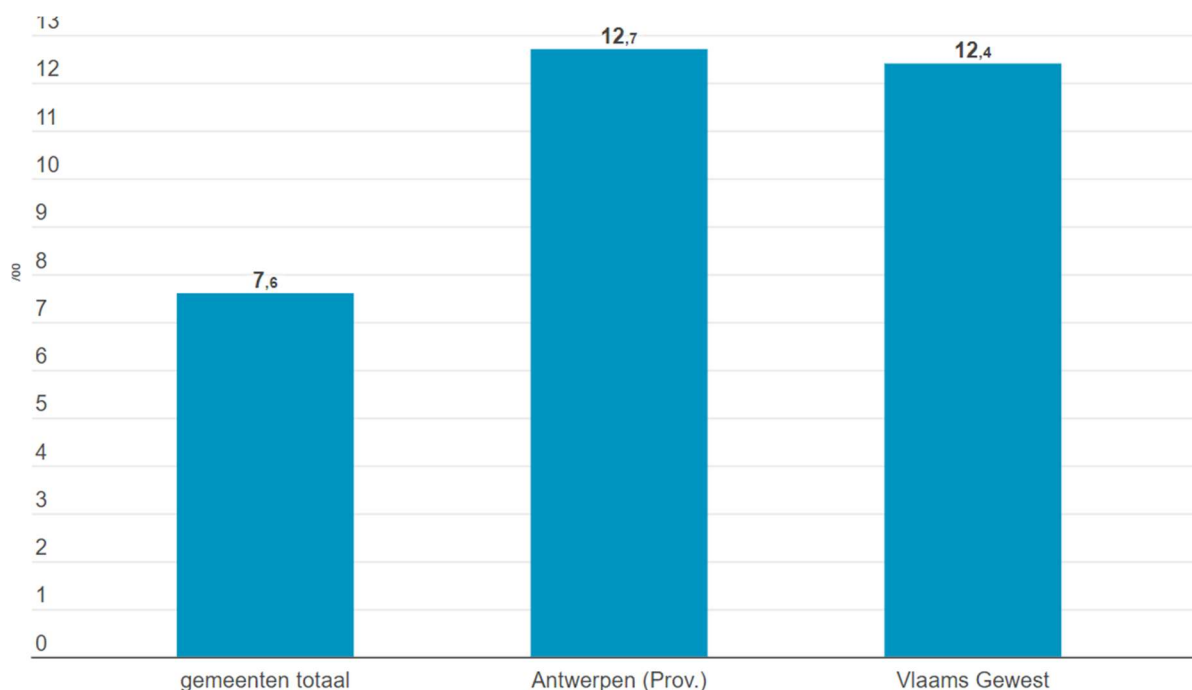
	gemeenten totaal	Antwerpen (Prov.)	Vlaams Gewest
kredietnemers met minstens één achterstallig krediet [aantal]	1.379	29.433	104.283
kredietnemers met achterstallig krediet (t.o.v. totaal kredietnemers) [%]	2,3	3,0	2,9

Bron: NBB-CKP/provincies.incijfers.be

In de ELZ Pallieterland zijn er 1.379 kredietnemers met achterstallige kredieten, dit is 2,3% van alle kredietnemers in de gekozen gemeenten.

6.5. Energie armoede

Grafiek 18: huishoudens met een budgetmeter elektriciteit (per 1000 huishoudens) (2021)

Bron: VREG: provincies.incijfers.be

In 2021 hebben in totaal 351 gezinnen in de ELZ Pallieterland gebieden een budgetmeter elektriciteit, dit is 7,6 per 1.000 afnemers, zo toont. In Antwerpen (Prov.) gaat het om een totaal van 10.219 gezinnen met een budgetmeter, dit is 12,7 per 1.000 afnemers.

6.6. Risico kenmerken van leerlingen

Tabel 20: Risicokenmerken leerlingen secundair onderwijs naar woonplaats, aantal en % t.o.v. lln. SO (2022)

	leerlingen gewoon voltijds SO [aantal]	leerlingen secundair onderwijs met een laag opgeleide moeder (t.o.v. lln. SO) [%]	leerlingen secundair onderwijs die een schooltoelage ontvangen (t.o.v. lln. SO) [%]	leerlingen secundair onderwijs die thuis geen Nederlands spreken (t.o.v. lln. SO) [%]
Berlaar	825	15,1	33,5	9,0
Duffel	1.242	19,8	35,2	11,6
Lier	2.357	21,8	45,2	17,0
Nijlen	1.544	13,6	29,8	5,5
Ranst	1.275	13,4	26,7	10,0
Pallieterland	7.243	17,5	35,6	11,5
Vlaams Gewest	429.689	21,9	39,4	18,3

Bron: onderwijs Vlaanderen/provincies.incijfers.be

In de ELZ Pallieterland wonen 10.305 kinderen die gewoon basisonderwijs volgen.

14,5% van de leerlingen in het gewoon basisonderwijs heeft een laag opgeleide moeder. Dit aandeel is lager dan gemiddeld genomen in het Vlaams Gewest.

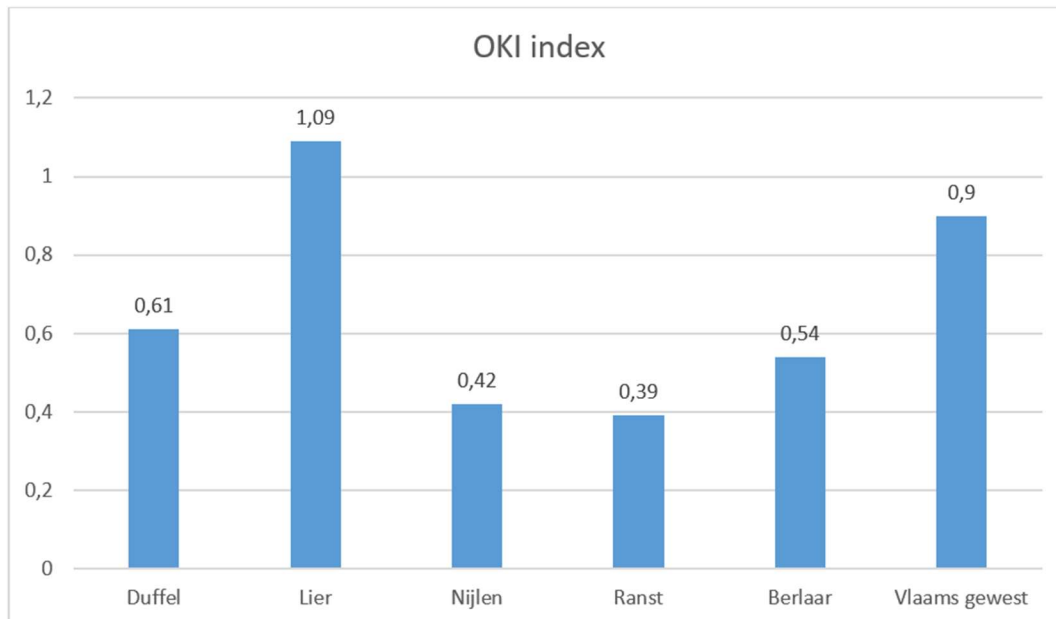
32,9% van de kinderen gewoon basisonderwijs ontvangt een schooltoelage. Dit aandeel is in ELZ Pallieterland lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest.

12,7% van de kinderen gewoon basisonderwijs spreekt thuis een andere taal dan het Nederlands. Dit aandeel ligt lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest.

Als samenvattende indicator wordt vaak de *onderwijs kansarmoede-indicator (OKI)* berekend. Deze maakt een optelsom van de score laagopgeleide moeder, schooltoelage, andere thuistaal en wonend in een buurt met veel schoolse vertraging. Deze score wordt gedeeld door het aantal leerlingen en ligt tussen 0 en 4. Hoe hoger de OKI-waarde, hoe groter de kans op kansarmoede.

Grafiek 18: gemiddelde OKI basisonderwijs volgens woonplaats 2022

Bron: onderwijs in Vlaanderen/provincies.incijfers.be

Bovenstaande grafiek toont dat de gemiddelde score OKI basisonderwijs in de ELZ Pallieterland het hoogst is voor Lier. De score is ook hoger dan de Vlaams gewest.

7. Sociaal-culturele gegevens

7.1. Algemeen

Op sociaal cultureel vlak worden er door de verschillende gemeenten heel wat initiatieven genomen. Deze zijn terug te vinden op volgende websites:

<https://www.lier.be/stadsbestuur/beleid-en-wetgeving/bestuursakkoord-stad-lier-2019-2024>

<https://www.duffel.be/budgetmeerjarenplan>

<https://www.ranst.be/vrijetijdvooriedereen>

<https://www.nijlen.be/bestuursakkoord-2019-2024pdf>

<https://www.berlaar.be/vrijetijd>

Ook heb je via het geografisch portaal van de Vlaamse overheid een zeer goed ruimtelijk overzicht per gemeente waar je o.a. de cultuur- en sportaccommodatie kunt terug vinden (<https://www.geopunt.be/>). Specifiek werken Lier en Nijlen werken ook met een Uitpas, dit is een voordeelkaart voor activiteiten buitenshuis. Daarnaast heeft de Vlaamse overheid via het 'Vlaams instituut voor Gezond leven' de walkability tool ontwikkeld (www.gezondleven.be/settings/gezonde-gemeente/gezonde-publieke-ruimte/walkability-tool). De walkability tool is een nationaal wetenschappelijke voorspeller van beweging, een kompas in de groei naar gezonde publieke ruimte en een duurzaam ruimtelijk beleid op mensenmaat. De centrum van onze ELZ gemeenten scoren hier allen hoog.

7.2. Mantelzorg

Zorg bestaat uit informele zorg en formele of professionele zorg. De informele zorg wordt verleend door mantelzorgers (kinderen, partners, ouders) en vrijwilligers.

Ouderen willen graag zo lang mogelijk thuis zorg krijgen. Ook de Vlaamse overheid zet sterk in op de vermaatschappelijking van de zorg, en zorg dichtbij het vertrouwde milieu van de zorgbehoevende. Zonder informele zorg is dit voor zwaar zorgbehoevenden echter moeilijk tot onmogelijk.

Het groeiende belang van mantelzorg en de afname van het potentieel aan mantelzorgers vragen dan ook aandacht.

De mantelzorgratio geeft het aantal potentiële mantelzorgers op basis van leeftijd (40-79-jarigen) per 80-plusser weer. Dit is een puur demografisch cijfer, en wil niet zeggen dat effectief zoveel mensen mantelzorger zijn.

Tabel 21: evolutie en prognose van de mantelzorgratio

	gemeenten totaal	Antwerpen (Prov.)	Vlaams Gewest
2010	9,7	9,6	9,7
2015	8,9	8,5	8,3
2017	8,5	8,2	8,0
2020	8,0	7,9	7,7
2025	7,7	7,8	7,6
2030	6,5	6,8	6,7

Bron: statistiek Vlaanderen-Bevolkingsprojecties/provincies.in cijfers.be

Het gekozen gebied beschikt in 2020 over een potentieel van 8,0 mantelzorgers per 80-plusser. Tegen 2030 zal dit potentieel afnemen tot 6,5 mantelzorgers per 80-plusser. In Antwerpen (Prov.) neemt het potentieel aan mantelzorgers af van 7,9 tot 6,8 in 2030.

Gezien de gemiddelde hogere leeftijdsbevolking in de ELZ Pallieterland is dit een op te volgen cijfer.

Mantelzorgverenigingen ELZ Pallieterland

Er zijn verschillende mantelzorgverenigingen in de ELZ Pallieterland. Deze zijn vaak ook op nationaal of Vlaams niveau georganiseerd en hebben lokale verenigingen. Per kwartaal worden ook nieuwsbrieven verstuurd vanuit deze mantelzorgverenigingen.

- Coponcho (S-Plus Mantelzorg vzw van vroeger)
www.coponcho.be
- Liever Thuis LM vzw
www.lieverthuislm.be
- Mantelzorgnetwerk (Ons Zorgnetwerk vzw van vroeger)
www.mantelzorgnetwerk.be
- Okra-Zorgrecht
www.okra.be

- Samana vzw
www.samana.be
- Steunpunt Mantelzorg vzw
www.steunpuntmantelzorg.be

7.3. Patiëntenverenigingen

Verschillende patiëntenverenigingen hebben ook een lokale organisatie in de ELZ Pallieterland. Zo heeft de diabetes liga een plaatselijke organisatie (<https://www.diabetes.be/plaatselijke-afdeling-lier>). Verder ook de Alzheimer en Parkinson liga (<https://www.alzheimerliga.be/nl/familiegroepen-jongdementie/familiegroep-dementie-regio-lier>) en <https://www.parkinsonliga.be/contactgroepen/antwerpen/duffel>). Daarnaast zijn er nog verbindingen met Vlaamse vereniging voor spondylo-artritis, Vlaamse Vereniging Voor Erfelijke Bindweefselafwijkingen vzw, de patiëntenvereniging voor zeldzame ziekten en de liga Liga Myasthenia Gravis. Ook is er nog een lokaal initiatief het steentje (<http://www.onssteentje.be/>).

7.4. Welzijnsschakels/welzijnszorg voor kansarmen/Verenigingen die personen in armoede vertegenwoordigen

Er zijn verschillende lokale verenigingen binnen de ELZ Pallieterland die zich inzetten voor de lokale burgers met minder financiële mogelijkheden.

- Wereld-Delen (Knoesels) met zetel in Ranst, maar ook werking o.a. in Lier
<http://wereld-delen.be/meer/contactgegevens/>
- Mondiale Werken Regio Lier
<https://mondialewerken.be/>
- Welzijnsschakel Duffel – Sprang
<https://welzijnsschakels.be/groepen>
- Vzw 't Vlammeke Berlaar
<https://www.berlaar.be/verenigingen/het-vlammeke>
- Ons gedacht
<https://www.onsgedachtlier.be/>
- samenlevingsopbouw Lier
http://www.samenlevingsopbouw-antwerpenprovincie.be/nl/programmas-en-projecten/maatschappelijke-dienstverlening/ons-gedacht-lier_106.aspx

7.5. Ethisch culturele verenigingen

In de ELZ Pallieterland zijn er niet alleen de gemeenten die ethisch en culturele initiatieven nemen die (bv. Lier en Duffel met oa integratiesubsidies); ook zijn er via de vzw AIF minstens drie lokale initiatieven in Lier (Belgische Islamitische Federatie divisie Lier, Lier Anatolia Jongeren en Turquoise Lier).

8. Technologisch

Op 15/07/2022 besliste de Vlaamse Regering om de Vlaamse gemeenten en steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) te ondersteunen bij de uitrol van een lokaal e-inclusiebeleid (<https://www.vlaanderen.be/samenleven/toegankelijkheid/iedereen-digitaal>). Deze subsidie kadert binnen het actieplan 'Iedereen Digitaal', dat onderdeel is van het relanceplan Vlaamse Veerkracht. Het doel van 'Iedereen Digitaal' is dat ieder lokaal bestuur tegen 2024 een eigen lokale digitale inclusiewerking heeft. Niettegenstaande dat de gemeenten in onze ELZ geen directe subsidie ontvangen is digitaliteit in al zijn aspecten een belangrijk topic in de gemeentelijke beleidsplannen (zie gemeentelijke beleidsplannen bij de conclusie weergave).

Daarnaast maakt de ELZ wel gebruik van Siilo connect en facebook om informatie door te sturen. Verder zijn heel wat vergaderingen via de teams omgeving georganiseerd en werden ook opnames van het praatcafé aangeboden.

Voor 2022 worden hierin wel ontwikkelingen verwacht. Enerzijds start de ELZ Pallieterland een project op om burgers wegwijs te maken in hun opzoeken van hun gezondheidszorggegevens. Hierbij is een cursist gevonden die bij de verschillende organisatie in de ELZ deze informatie gaat doceren. De basis van de opleiding is de website mijngezondheid.be. Anderzijds gaat de stad Lier een digibank oprichten voor hun kwetsbare burgers. Volgens de 'Barometer Digitale Inclusie' van de Koning Boudewijnstichting (2020) ervaren mensen in een kwetsbare positie in de samenleving een hoger risico op digitale uitsluiting. Deze kloof is aanwezig op verschillende vlakken. Zo hebben mensen in een kwetsbare positie een ongelijke toegang tot technologie zoals een laptop of internetverbinding. Ook beschikken ze vaak over minder digitale vaardigheden waardoor ze minder gebruik maken van e-dienstverlening. De Vlaamse overheid wil kwetsbare groepen meekrijgen in de digitaliseringsgolf door de oprichting van digibanken (<https://www.vlaanderen.be/departement-werk-sociale-economie/digibanken>).

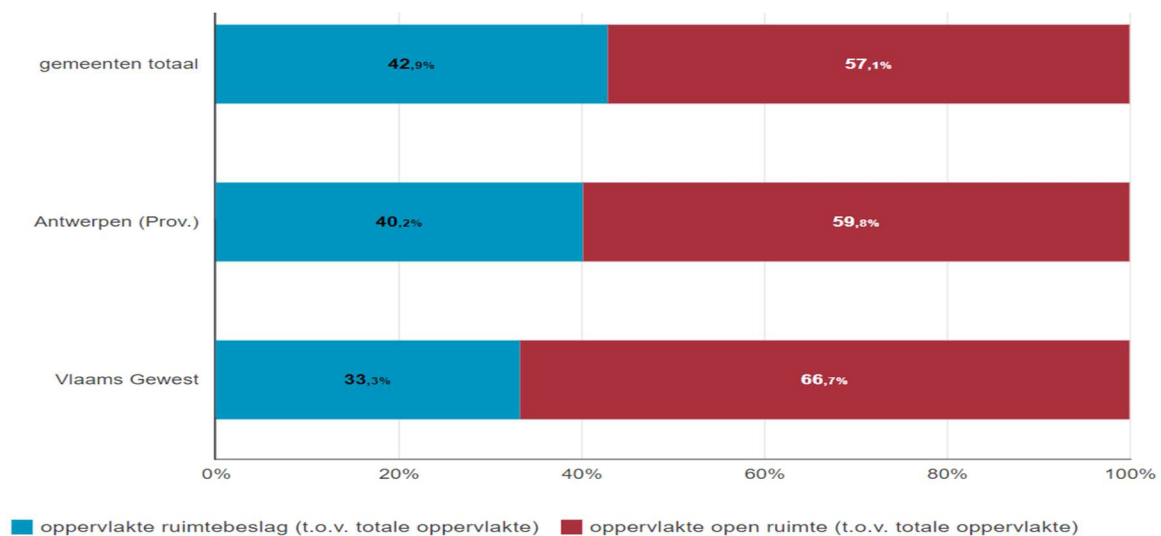
9. Ecologisch

9.1. Algemeen

Via de website <https://www.leefkwaliteitvlaanderen.be> van de Vlaamse overheid kan je per gemeente verschillende scores opvragen. Zo heeft elke gemeente een score op luchtkwaliteit, ruimte & groen, geluid, water, straling, licht en mobiliteit. Zo heeft Nijlen bv. de kleinste stikstofdioxide concentratie en Duffel de laagste fijn stof concentratie.

9.2. Ruimtebeslag en open ruimte

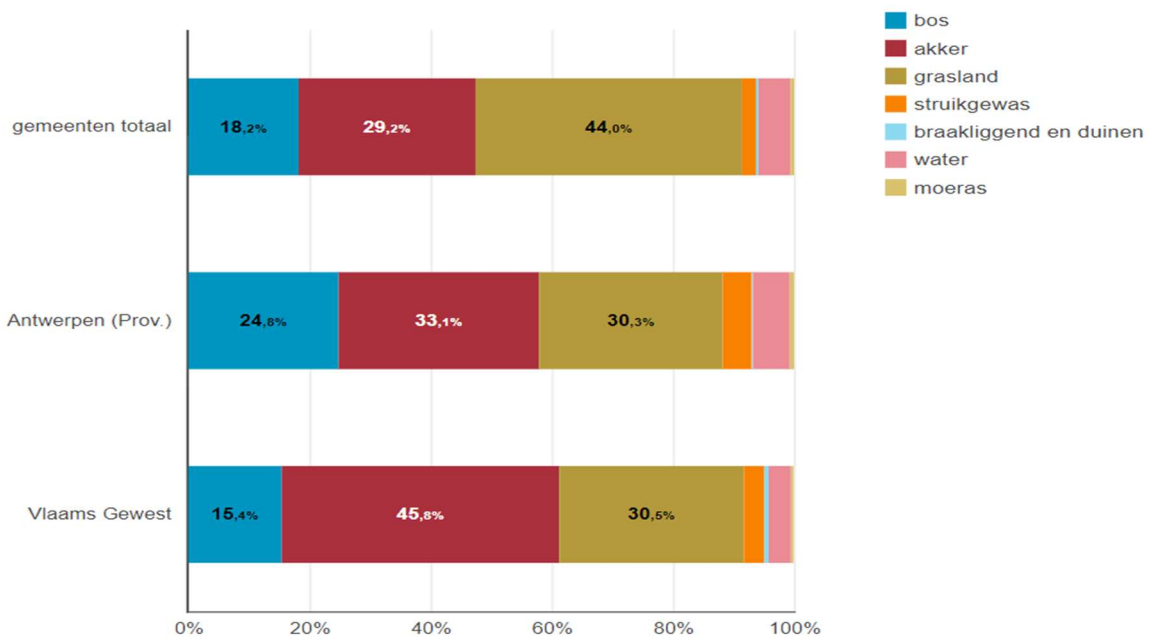
Grafiek 19: ruimtebeslag en open ruimte (2019)

Bron: langgebruikersbestand/provincies in cijfers

In de ELZ Pallieterland wordt 42,9% van de totale oppervlakte ingenomen door ruimtebeslag in 2019. Dit is iets meer dan het Vlaams gewest en de provincie Antwerpen.

Grafiek 20: open ruimte per categorie tov totale oppervlakte ruimte (2019)

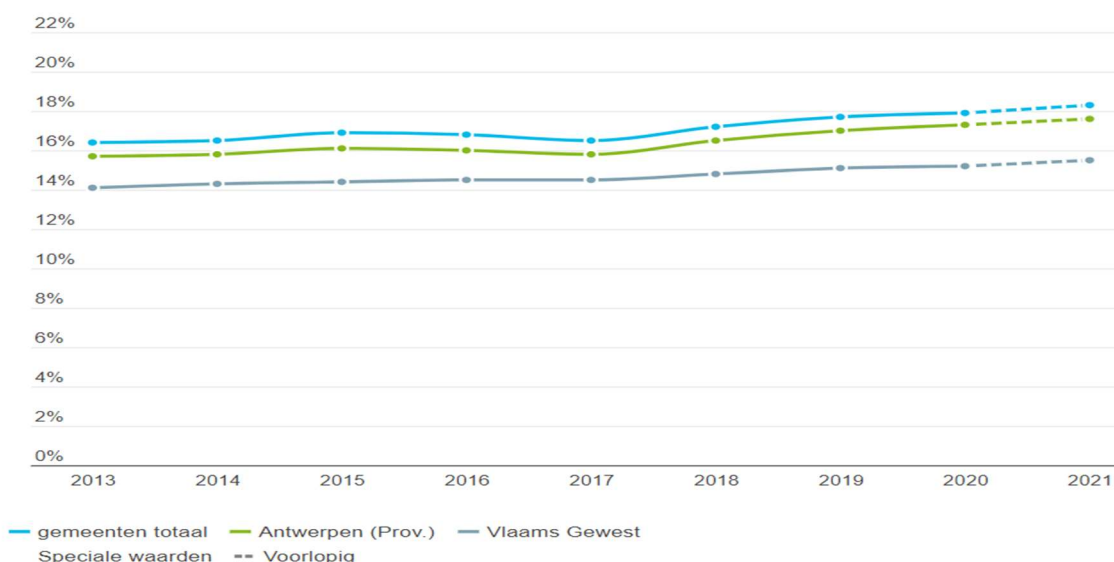

Bron: langgebruikersbestand/provincies.incijfers.be

In de ELZ Pallieterland is er procentueel minder bos en minder akker dan de provincie Antwerpen. Wel is er meer grasland. Ten opzichte van het Vlaamse gewest heeft de ELZ Pallieterland meer bos, minder akker en meer grasland.

9.3. Verharding (inclusief bebouwing)

Grafiek 21: evolutie verhardingsgraad (2013-2021)

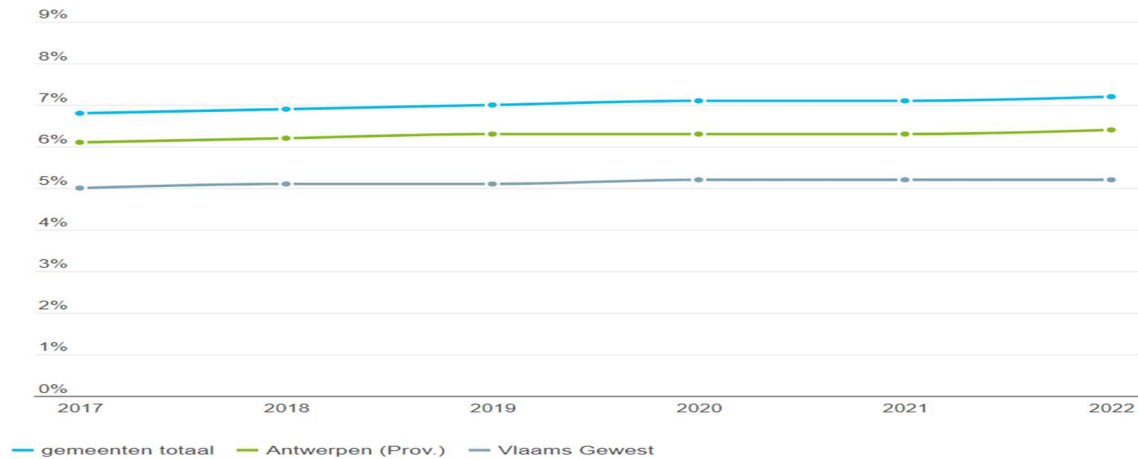

Bron: Jaarbak

In de periode 2013 t.e.m. 2021 is de verhardingsgraad gestegen. In de ELZ Pallieterland komt het percentage verharding t.o.v. de totale oppervlakte uit op 18,3% in 2021. Dat is 0,7 procentpunten hoger dan in Antwerpen (Prov.) en 2,8 procentpunten hoger dan in het Vlaams Gewest

9.4. Bebouwingsgraad

Grafiek 22: evolutie bebouwingsgraad (2017-2022)

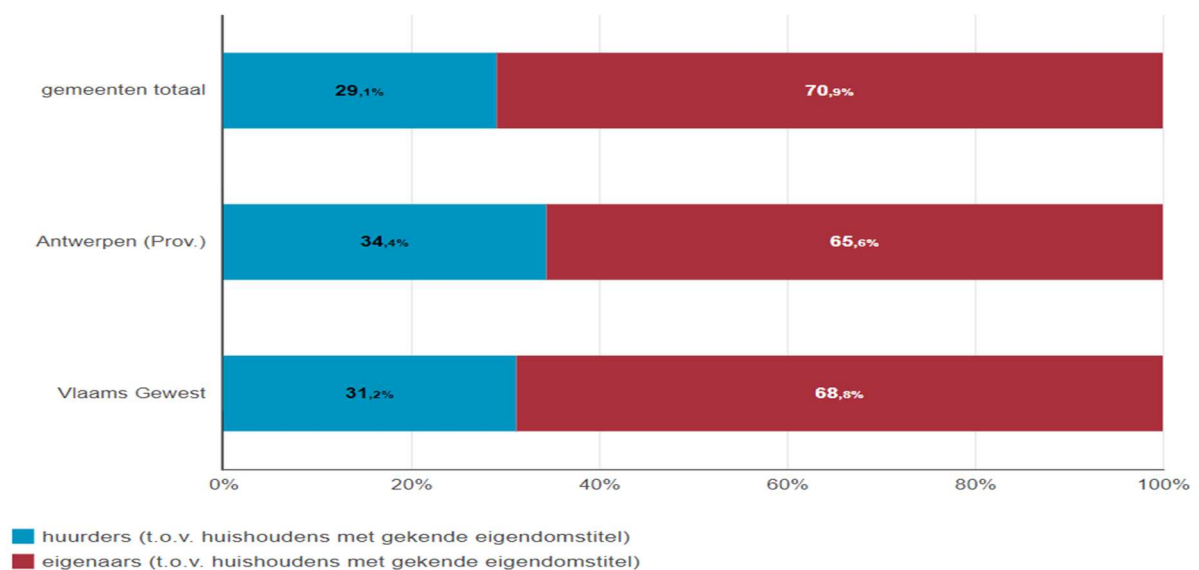

Bron: GRB: provincies.incijfers.be

De grafiek hieronder toont ons de evolutie van de bebouwingsgraad sinds 2017. In de ELZ Pallieterland bedroeg de bebouwingsgraad in 2022 7,2%. In Antwerpen (Prov.) is dit 6,4% en in het Vlaams Gewest 5,2%.

9.5. Huurders en eigenaars

Grafiek 23: huurders en eigenaar (2022)

Bron: kadaster en rijksregister/provincies incijfers.be

De grafiek geeft het aandeel huurders en het aandeel eigenaars berekend t.o.v. het aantal huishoudens. In de ELZ Pallieterland bedraagt het aandeel huurders 29,1%; in Antwerpen (Prov.) is dit 34,4% en in het Vlaams Gewest 31,2%.

9.6. Sociaal Wonen

Tabel 21: sociale huurwoningen en kandidaat sociale huurders (2022)

	<u>sociale huurwoningen (SHM + SVK) [aantal]</u>	<u>sociale huurwoningen per 100 particuliere huishoudens [per 100]</u>	<u>kandidaat- huurders per domiciliegemeente [aantal]</u>	<u>kandidaat- huurders (t.o.v. particuliere huishoudens) [%]</u>
Berlaar	164	3,3	204	4,1
Duffel	738	9,9	450	6,0
Lier	1.298	7,7	1.412	8,4
Nijlen	267	2,7	342	3,5
Ranst	57	0,7	204	2,5
Pallieterland	2.524	5,4	2.612	5,5
Vlaams Gewest	162.698	5,6	176.439	6,1

Bron: VMSW: provincies.incijfers.be

In het werkingsgebied van ELZ Pallieterland zijn er 2.524 sociale huurwoningen. Per 100 huishoudens zijn er dus 5,4 sociale huurwoningen. Het aandeel sociale huurwoningen is ongeveer even groot als gemiddeld in het Vlaams Gewest.

Er zijn 2.612 huishoudens (5,5%) die op een wachtlijst staan voor een sociale huurwoning.

Binnen de ELZ Pallieterland hebben Duffel en Lier procentueel het meeste sociale huurwoningen. Ranst het minst.

9.7. Sociale Huisvestingsmaatschappijen (SHM) & sociale verhuurkantoren (SVK)

- Lierse Maatschappij voor de huisvesting
Abtsherbergstraat 10 bus 19
2500 Lier
Tel. 03 490 30 50
info@lmhlier.be

- Sociaal verhuurkantoor De Woonkans
Sociaal huis – Dungenhoeffsite
Paradeplein 2 bus 4
2500 Lier

Tel. 03 489 29 50
info@svkdewoonkans.be
- SVK Onderdak
Stationsstraat 13A
2220 Heist-op-den-berg
Tel. 015 22 68 55
info@svkonderdak.be
- De zonnige Kempen
Grote Markt 39
2260 Westerlo
tel 014 54 19 41
info@zonnigekempen.be
- Volkswoningen Van Duffel
Nieuwstraat 3
2570 Duffel
Tel. 015 30 79 90
info@volkswoningenduffel.be

In geval van acute noodsituaties voorzien de lokale besturen nog in een aantal noodwoningen/doorgangswoningen of transitwoningen van het OCMW. Zij bepalen zelf hoe deze worden toegewezen. Ook is er binnen iedere gemeente minstens een lokaal opvangsinitiatief (LOI) beschikbaar voor asielzoekers.

9.8. Zorgzame buurten/veerkrachtige dorpen

- In een Zorgzame Buurt wonen mensen comfortabel in hun woning of vertrouwde buurt. Het is een buurt waar jong en oud elkaar kennen en helpen. In een zorgzame Buurt staat levenskwaliteit centraal, voorzieningen en diensten zijn er voor iedereen toegankelijk. Iedereen voelt er zich goed en wordt geholpen, ongeacht de ondersteuningsbehoeften (<https://www.zorg-en-gezondheid.be/publicaties-en-documenten/inspiratienota-zorgzame-buurt>).

Concreet zijn er drie zorgzame buurtprojecten in onze ELZ :

- Beregoede zorg Berlaar
- Naar een leeftijdsvriendelijke buurt Bevel!
- Thuis in de Wijk Lier

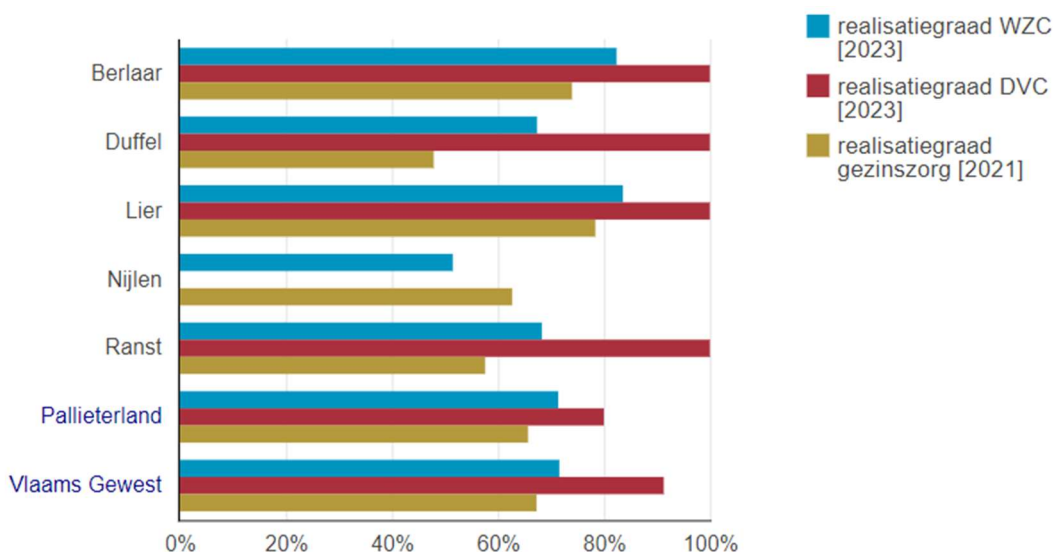
- Een dorp is niet alleen een plek waar we wonen, we gaan er ook werken, naar school, we doen er boodschappen, we gaan er sporten of ontspannen, we groeien er op en worden er oud, we ontmoeten er vrienden, familie en burens, we rijden er doorheen of fietsen er naartoe. Onze dorpen zijn aan het veranderen, en dat biedt zowel kansen als nieuwe uitdagingen. Ken jij je burens (nog)? Kan je in je dorp terecht voor de basisaankopen, voor vrijetijdsactiviteiten, of voor de zorg die je nodig hebt? Voel je je thuis in je dorp? Bij het project 'Veerkrachtige dorpen' wordt een traject op maat uitgewerkt, waarbij steeds het doel is de veerkracht van het dorp te vergroten. Het project is een samenwerking van Provincie Antwerpen, RURANT vzw en het innovatiesteunpunt.

Concreet zijn er drie initiatieven in de ELZ Pallieterland

- <https://veerkrachtigedorpen.be/dorp/ranst/>
- <https://veerkrachtigedorpen.be/dorp/broechem/>
- <https://veerkrachtigedorpen.be/dorp/koningshooikt/?paged2=2>

9.9. Woonvormen

Grafiek 24: realisatiegraad van het zorgaanbod voor ouderen

Bron : AZG/provincies.incijfers.be

Bovenstaande grafiek toont voor de drie zorgvormen de realisatiegraad: het aantal bedden, plaatsen of uren die effectief gerealiseerd zijn, t.o.v. het aantal bedden, plaatsen of uren die volgens de leeftijdsstructuur van de bevolking nodig zouden zijn. De realisatiegraad bij de WZC ligt in ELZ Pallieterland ongeveer even hoog als die van het Vlaams Gewest. Voor de DVC ligt de realisatiegraad lager dan in het Vlaams Gewest. Bij de gezinszorg ligt de realisatiegraad lager dan in het Vlaams Gewest.

Concreet zijn volgende WZC gelegen in de ELZ Pallieterland:

- Berlaar
  - Sint-Augustinus
  - Kloosterhof

- Lier
  - Sint-Jozef
  - Paradijs
  - Huize Nazareth
  - Herenhof (= nieuw bij gekomen)
- Ranst
  - Czagani
  - Millegem
- Duffel
  - St-Elisabeth
  - Hof van Arenberg
- Nijlen
  - Sint-Jozef
  - Heilig Hart

De groep van assistentiewoningen:

- Duffel
  - Hof van Arenberg 2
  - De Peerle
  - Residentie Molenhoek
  - De Craene
- Berlaar
  - Solleveld
  - Stijnenhof
- Nijlen
  - Ten Velden
  - Huize Biddeloo
- Lier
  - Paradijs
  - Residentie Schoonebeeker
  - De zilveren knoop
- Ranst
  - Residentie Spruytershof
  - Residentie Muizenheuvel
  - Czagani

Verder heeft elke gemeente ook een dagverzorgingscentra; de Peerle te Duffel, de Passage te Lier, Czagani te Ranst, NOAH te Berlaar en Noah in Nijlen.

Ook heeft elke gemeente een lokaal dienstencentrum; LDC Balderhuys te Berlaar, LDC "Den Boomgaard" te Duffel, t Schoppeke, De Waaier, de Rosmolen, de Komeet en de Kroon te Lier en LDC de Geburen in Nijlen

Verder is er nog VZW jeugdzorg Ter Elst en het psychiatrisch verzorgingstehuis Schorshaegen te Duffel gelegen.

Ook zijn verschillende VAPH voorzieningen in de ELZ Pallieterland gevestigd:

- Lier
  - Zewopa
  - De Lier
  - Oikonde
  - Pegode/Parachute
  - vzw de Brand
- Ranst
  - Leef
  - Zevenbergen
- Berlaar
  - VillaVip
- Nijlen
  - Emiliushoeve
  - Dennenhof
  - De Speling
  - Iona
- Duffel
  - Maretak

Volgende voorzieningen voor jeugdhulp zijn eveneens in de ELZ gelegen: de Stuw, Beukenhof en de kleine Kameel te Lier en CKG kinderland te Berlaar.

Trawant is het samenwerkingsverband tussen partners jeugdhulp en andere betrokken actoren op gezinnen, kinderen en jongeren binnen de regio Boom – Mechelen – Lier.
(<https://jeugdhulptrawant.be/>)

9.10. Kringwerking

Een kringwerking is een monodisciplinaire groepering van zorg – en/of hulpverleners. Een kring groepeert mensen met hetzelfde beroep die hetzelfde doel nastreven en de belangen binnen de beroepsgroep behartigen (<https://www.eerstelijnszone.be/kringwerking-iets-voor-mij>)

- Apothekers

VAN <http://vlaamsapothekersnetwerk.be/> info@vlaamsapothekersnetwerk.be +32 16 23 88 19
Aanspreekpunt regio: Riet Van den Broeck Mail: apotheek.broechem@gmail.com Website:
www.apotheekvandenbroeck.be

- Kinesitherapeuten

Kinekring Neteland (Berlaar, Duffel, Lier, Nijlen) info.kkn114@gmail.com 03/480.96.11
<https://www.kinekringneteland.be/> Aanspreekpunt: info.kkn114@gmail.com 0497 41 77 37
Kinekring Voorkempem (Ranst) <https://axxon.be/kringsite/57-kinekring-voorkempem/>
secretariaat@kinekringvoorkempem.be Aanspreekpunt: Pieter Poriau Voorzitter Kine Kring
Voorkempem poriau.pieter@gmail.com 0474/46.73.66

- Diëtisten

Vlaamse Beroepsvereniging van Diëtisten www.vbvd.be Vind een diëtist | VBVD

Aanspreekpunt ELZ regio: Carmen Schaalje carmen@uwdietiste.be

- Vroedvrouwen

Vlaamse Beroepsorganisatie van Vroedvrouwen | VBOV Website: <https://www.vroedvrouwen.be/>
Mail: info@vroedvrouwen.be Tel: 03/218.89.67 Vroedvrouwenkring Dijle-Nete (Duffel en Lier)
Website: <http://www.vroedvrouwen-dijlenete.be/> Mail: vroedvrouwendijlenete@gmail.com
Vroedvrouwenkring Zuiderkempem

- Psychologen-orthopedagogen

Psycho-ortho-kring Pallieterland Website: <https://pkpallieterland.wixsite.com/pkpallieterland> Mail:
PKPallieterland@gmail.com Facebook: <https://www.facebook.com/groups/pkpallieterland>

- Huisartsen

Huisartsenkring Pallieterland en Omgeving <https://huisartsenpallieterland.be/> info@hpoovzw.be
Aanspreekpunt: Ann Van de Wouwer ann.vandewouwer@hpoovzw.be

Huisartsenwachtpost

- Logopedisten

Vlaamse Vereniging voor Logopedisten info@vvl.be 03/722 12 00

Aanspreekpunten lokale logopedistenkring: Tine Seghers tine@de-appelboom.be Mitra Kooyman
mitra@prax.be

- Tandartsen

Vlaamse beroepsvereniging tandartsen telz@tandartsen.vlaanderen www.tandartsen.vlaanderen
van de TELZ.

- Thuisverpleegkundigen

Home - VBZV Website 02/734.59.49

- Ergotherapeuten

Vlaamse vereniging voor ergotherapie Ergotherapie Vlaanderen vzw - Ergotherapie.be

- Podologen

Belgische Vereniging der Podologen info@podologie.be www.podologie.be

10. Politiek

Op vrijdag 4/02/2022 heeft de Vlaamse regering een beslissing genomen over de afbakening van de referentieregio's. Deze afbakening heeft een impact op onze Eerstelijnszone. In de toekomst zal onze zorggraad niet in de huidige samenstelling kunnen verder blijven werken aangezien het werkingsgebied de grenzen van de referentieregio niet respecteert. Onze Eerstelijnszone dient zich te aligneren op de referentieregio, concreet betekent dit dat Ranst niet meer tot onze zone zal behoren.

De eerste impact hiervan was onze voorzitter zijn mandaat heeft neergelegd. Voor de PZON heeft dit eveneens gevolgen. Concreet zal het aanbod van GGZ- en CAW diensten dan via een andere regio verlopen. Een transitiecoach zal word opgestart om dit proces te begeleiden.

Huidige politieke situatie in eerstelijnszone Pallieterland:

➤ Nijlen

Burgemeester: Paul Verbeeck (CD&V)

Bestuur: CD&V, N&U, Groen, Open-VLD

Zetels: 27

- CD&V: 10 zetels
- Nijlen&U: 2 zetel
- Groen - Open VLD: 5 zetels
- N-VA: 6 zetels
- Vlaams Belang: 2 zetels
- Nieuw Nijlen: 2 zetels

➤ Lier

Burgemeester: Rik Verwaest (N-VA)

Bestuur: N-VA, Open Vld

Zetels: 33

- N-VA: 12 zetels
- Open Vld: 12 zetels
- Vlaams Belang: 4 zetels
- CD&V: 4 zetels
- Groen-Lier&Ko: 5 zetels
- Vooruit: 1 zetel
- HvdB: 1 zetel

➤ Berlaar

Burgemeester: Walter Horemans (CD&V)

Bestuur: CD&V, N-VA

Zetels: 21

- CD&V, N-VA: 13 zetels
- Vooruit: 3 zetels
- Vlaams Belang: 1 zetel

- SamBA: 2 zetels
- Groen: 2 zetels

➤ Duffel

Burgemeester: Sofie Joosen (N-VA)

Bestuur: N-VA, CD&V

Zetels: 25

- N-VA: 11 zetels
- CD&V: 6 zetels
- Groen: 6 zetels
- Vlaams Belang: 2 zetels

➤ Ranst

Burgemeester: Johan De Ryck (N-VA)

Bestuur: N-VA, Groen

Zetels: 25

- N-VA: 9 zetels
- Open Vld: 8 zetels
- CD&V: 3 zetels
- Groen: 3 zetels
- Vlaams Belang: 2 zetels

Bijlage 1: Samenvattende tabel

	Pallieterland	Vlaams Gewest
bevolkingsdichtheid [aantal per km²].[2022]	611	493
0-17 jaar [%].[2022]	18,5	19,4
18-64 jaar [%].[2022]	59,9	59,7
65 jaar of ouder [%].[2022]	21,6	20,9
niet-Belgische herkomst [%].[2022]	15,9	24,7
alleenwonend [%].[2022]	30,9	32,6
meerpersoons huishoudens met minstens 1 minderjarig kind [%].[2022]	23,8	24,4
meerpersoons huishoudens zonder minderjarige kinderen [%].[2022]	45,3	43,0
eenoudergezin met minstens 1 minderjarig kind (t.o.v. private huishoudens) [%].[2022]	4,0	4,2
75 jaar en ouder [%].[2022]	33,2	34,3
WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%].[2022]	3,9	4,3
leerlingen basisonderwijs met een laag opgeleide moeder (t.o.v. lln. BO) [%].[2021-2022]	14,5	19,8
leerlingen basisonderwijs die een schooltoelage ontvangen (t.o.v. lln. BO) [%].[2021-2022]	32,9	37,8
leerlingen basisonderwijs die thuis geen Nederlands spreken (t.o.v. lln. BO) [%].[2021-2022]	12,7	21,9
leerlingen secundair onderwijs met een laag opgeleide moeder (t.o.v. lln. SO) [%].[2021-2022]	17,5	21,9
leerlingen secundair onderwijs die een schooltoelage ontvangen (t.o.v. lln. SO) [%].[2021-2022]	35,6	39,4
leerlingen secundair onderwijs die thuis geen Nederlands spreken (t.o.v. lln. SO) [%].[2021-2022]	11,5	18,3
vroegtijdige schoolverlaters (t.o.v. schoolverlaters) [%].[2020-2021]	11,2	11,7
statuut chronische aandoeningen (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) [%].[2021]	12,7	13,3
prevalentie diabetes per 1.000 personen in de ziekteverzekering [%].[2021]	59	61
zorgbudget voor ouderen met zorgnood (t.o.v. 65-plussers) [ratio].[2022]	5,3	6,4
personen met verhoogde tegemoetkoming (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) [%].[2021]	13,7	15,6
ouderen 65+ met een inkomensgarantie (t.o.v. inwoners 65+) [%].[2022]	2,7	3,6
huishoudens met actieve budgetmeter elektriciteit per 1.000 afnemers [%].[2021]	7,6	12,4
kredietnemers met achterstallig krediet (t.o.v. totaal kredietnemers) [%].[2023]	2,3	2,9
totale dekkinggraad borstkankerscreening (t.o.v. vrouwen 50-69 jaar) [%].[2021]	65,3	63,5
totale dekkinggraad baarmoederhalskankerscreening (t.o.v. vrouwen 25-64 jaar) [%].[2021]	64,7	63,6
totale dekkinggraad darmkankerscreening (t.o.v. 51-74 jaar) [%].[2021]	65,6	64,1
geen tandartsbezoek (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) [%].[2021]	23,2	24,2

veel lager
lager
gemiddeld
hoger
veel hoger

bron: rijksregister/provincies.incijfers.be